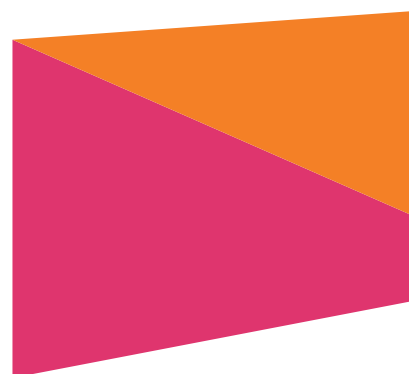

Výroční zpráva

Židovského muzea v Praze
za rok 2017

Obsah

1	Právní rámec činnosti a orgány muzea 2
2	Základní údaje o ŽMP 4 a) Objekty ve správě ŽMP 4 b) Co ŽMP nabízí 5
3	Návštěvnost a služby návštěvníkům 6
4	Organizační struktura a zaměstnanci 8
5	Výstavní činnost 9 a) Galerie Roberta Guttmanna 9 b) Výstavy v Oddělení pro vzdělávání a kulturu 10 c) On-line prezentace 10 d) Výstavy ve spolupráci s dalšími institucemi 10
6	Sbírky a jejich dokumentace 13 a) Péče o sbírky 13 b) Dokumentace a evidence sbírek 14 c) Archiv 15 d) Knihovna 16 e) Oddělení pro dějiny šoa 17
7	Věda a výzkum 18 a) Odbor sbírek 19 b) Oddělení pro dějiny šoa 20 c) Oddělení židovských dějin a judaistiky 22 d) Archiv 24 e) Knihovna 25 f) Zastoupení v domácích a zahraničních organizacích 26
8	Příprava nových expozic a modernizace muzea 27
9	Akvizice 29
10	Vzdělávací aktivity 30
11	Kulturní aktivity 32 a) Večerní pořady v Oddělení pro vzdělávání a kulturu 32 b) Koncerty a další kulturní akce ve Španělské synagoze 34
12	Publikační činnost 36
13	Spolupráce s institucemi 38 a) Zápůjčky 38 b) Neziskový sektor, informace a konzultace, média 38 c) Účast na dalších projektech 39
14	Údržba a rekonstrukce 41
15	Ostraha 43
16	Investice 44
17	Granty a dary 45
18	Informace o hospodaření 46 Příloha č. 1 – Plnění rozpočtu ŽMP v roce 2017 (v tis. Kč) 47 Příloha č. 2 – Výkaz zisku a ztrát (v tis. Kč) 48 Příloha č. 3 – Rozvaha (v tis. Kč) 49 Příloha č. 4 – Struktura zaměstnanců ŽMP 50 Příloha č. 5 – Opravy a rekonstrukce objektů (v tis. Kč) 51

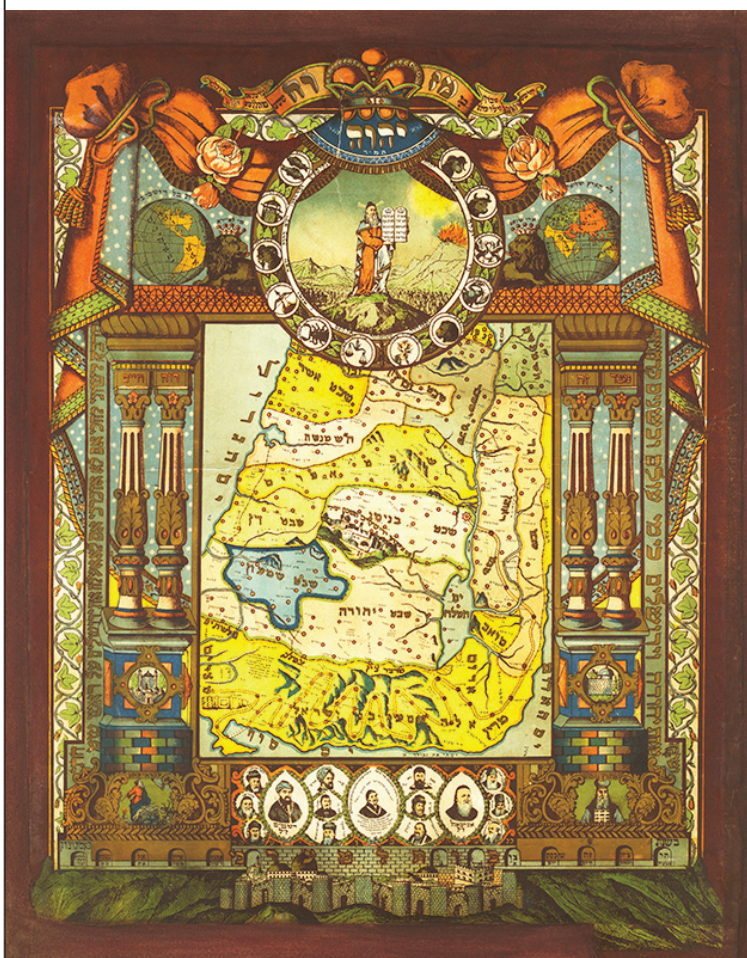

1

Právní rámec činnosti a orgány muzea

Zájmové sdružení právnických osob Židovské muzeum v Praze (ŽMP) bylo registrováno Obvodním úřadem pro Prahu 1 dne 30. září 1994. Hlavním předmětem činnosti sdružení, jako kulturní instituce, je podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů tvorba, doplňování, odborná správa, shromažďování a prezentace sbírek Židovského muzea v Praze a tvorba, doplňování a správa knihovního a archivního fondu, osvětová, publikační, vydavatelská a vzdělávací činnost, včetně prodeje upomínkových předmětů, propagačních a jiných materiálů, publikací, nahranych zvukových a zvukově obrazových záznamů a dalších předmětů spjatých s účelem a předmětem činnosti sdružení, dále kulturní a jiná činnost, týkající se judaismu, Židů a jejich historie v Čechách a na Moravě. Hlavní činností sdružení je také činnost výzkumná (především základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj) a šíření jejich výsledků prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií. Hlavní činností jsou rovněž nutné opravy a technická zhodnocení pronajatých nemovitostí, v nichž muzeum sídlí a prezentuje sbírky, kterými je částečně hrazeno nájemné, případný pronájem dočasně nevyužitých prostor třetím osobám se souhlasem vlastníka, tj. Židovské obce v Praze. Doplňkovým předmětem činnosti sdružení je péče o židovské kulturní dědictví v České republice prostřednictvím Federace židovských obcí v České republice.

*Novoročenka ŽMP pro rok 2017/2018
reflektující 70. výročí vzniku Státu Izrael
Moše ben Jaakov (1856–1932)
Mizrach s mapou Svaté země s územním
rozdělením na jednotlivé kmeny
Barevná litografie na papíře, střední Evropa,
datováno 1883, Inv. č. ŽMP 046.493*

Nejvyšším orgánem sdružení je správní rada, která v roce 2017 pracovala ve složení:

Jiří Daniček, Federace židovských obcí v ČR (předseda)

PhDr. Jan Munk, Židovská obec v Praze

Eva Lorencová, Židovská obec v Praze

Jiří Löwy, Federace židovských obcí v ČR

Mgr. Pavel Hlubuček, Ministerstvo kultury ČR

Kontrolním orgánem sdružení je dozorčí rada, která v roce 2017 pracovala ve složení:

Ing. Jan Neubauer, Židovská obec v Praze (předseda)

RNDr. Michal Hron, Federace židovských obcí v ČR

Ing. Marta Rubínová, Ministerstvo kultury ČR

V roce 2017 se správní rada sešla k jednání čtyřikrát a dozorčí rada dvakrát. Z jednání za přítomnosti právníka byly pořízeny zápisy.

Ředitelem muzea v roce 2017 byl Leo Pavlát.

2

Základní údaje o ŽMP

a) Objekty ve správě ŽMP

- Administrativní budovy v ulici U Staré školy 1 a 3, Praha 1 – správa muzea, odborná pracoviště, depozitáře, knihovna, Multimediální centrum, kavárna, Galerie Roberta Guttmanna (výstavní prostor pro pořádání krátkodobých výstav)
- Maiselova synagoga – v hlavní lodi stálá expozice *Židé v českých zemích, 10. – 18. století*. Celkem vystaveno 169 originálů, faksimilií a kopií dokumentů.
- Španělská synagoga – v hlavní lodi a na galerii stálá expozice *Dějiny Židů v Čechách a na Moravě – II. Od emancipace do současnosti*. Celkem vystaveno 546 originálů, faksimilií a kopií dokumentů; zimní modlitebna: stálá expozice *Stříbro českých synagog*. Celkem vystaveno 224 předmětů.
- Pinkasova synagoga – v hlavní lodi *Památník českých a moravských Židů, kteří se stali oběťmi šoa*; v prvním poschodí stálá expozice *Příběh dětí. Dětské kresby z Terezína 1942-1944*. Celkem vystaveno 238 originálů, faksimilií a kopií dokumentů. Venkovní projekce *Tváře obětí šoa* promítaná ve večerních hodinách na štít mikve Pinkasovy synagogy.
- Klausová synagoga – v hlavní lodi stálá expozice *Židovské tradice a zvyky – I. Synagoga a svátky*, na galerii stálá expozice *Židovské tradice a zvyky – II. Běh života*. Celkem vystaveno 481 originálů, faksimilií a kopií dokumentů.
- Obřadní síň – pokračování stálé expozice *Židovské tradice a zvyky – II. Běh života*. Celkem vystaveno 140 originálů, faksimilií a kopií dokumentů.

Maiselova synagoga

b) Co ŽMP nabízí

- Prohlídku pěti stálých expozic v historických objektech, Starého židovského hřbitova z 15.–18. století.
- Prohlídky krátkodobých výstav v Galerii Roberta Guttmanna.
- Vzdělávací programy a prohlídky prostřednictvím Oddělení pro vzdělávání a kulturu v Praze a Brně.
- Kulturní pořady se židovskou tematikou v prostorách Oddělení pro vzdělávání a kulturu v Praze a Brně a v Maiselově synagoze v Praze.
- Semináře s židovskou tematikou.
- Služby Multimediálního centra – připojení na internet, základní judaistická literatura a speciální databáze, prezenční videotéka a fonotéka, prodej knih vydávaných ŽMP.
- Služby archivu – zajišťování badatelských služeb (poskytování archivních materiálů ke studijním účelům, odborné konzultace, rešerše, reprografické služby).
- Služby specializované knihovny pro odbornou i laickou veřejnost.
- Vzdělávání pedagogických pracovníků prostřednictvím Oddělení pro vzdělávání a kulturu v rámci seminářů *Židé, dějiny a kultura* ukončených certifikátem MŠMT.
- Kurzy k získání licence „Průvodce Židovského muzea v Praze“ ve spolupráci s Prague City Tourism.
- Konzultace pro odbornou i laickou veřejnost k otázkám dějin českých a moravských Židů.
- Konzultace pro odbornou i laickou veřejnost k otázkám perzekuce českých a moravských Židů za druhé světové války.
- Konzultace pro odbornou i laickou veřejnost k otázkám sbírkových fondů ŽMP, odborné výklady a rešerše.
- Posouzení a vyřízení žádostí k trvalému vývozu předmětů kulturní hodnoty a k vývozu předmětů kulturní hodnoty na dobu určitou a služby znaleckého ústavu.
- Historické obrazové materiály k reprodukci.
- Vlastní publikace, CD a propagační materiály včetně prodeje muzejních publikací on-line prostřednictvím internetových stránek muzea.
- Prodej hesel z *Encyklopedie židovských obcí Čech, Moravy a Slezska* on-line prostřednictvím internetových stránek muzea.
- Možnost rezervovat si návštěvu v přesně určený čas prostřednictvím Informačního a rezervačního centra ŽMP.
- Prohlídky expozic s kvalifikovanými průvodci.
- Prohlídku s individuálním audio průvodcem na základě smlouvy s firmou Promotion & Education, s. r. o.

3

Návštěvnost a služby návštěvníkům

Následující tabulka uvádí počet návštěvníků v ŽMP v roce 2017:

Celkem návštěvníků			
		Dospělí	Junioři
Leden	33 224	23 709	9 515
Únor	36 517	23 332	13 185
Březen	56 427	30 636	25 791
Duben	77 670	49 608	28 062
Květen	67 717	53 344	14 373
Červen	63 782	47 994	15 788
Červenec	71 265	49 717	21 548
Srpen	85 328	61 265	24 063
Září	61 754	47 272	14 482
Říjen	66 143	50 062	16 081
Listopad	43 472	32 957	10 515
Prosinec	53 619	41 185	12 434
CELKEM	716 918	511 081	205 837

V roce 2017 muzeum navštívilo 716 918 návštěvníků, to je o 57 053 návštěvníků více než v roce předchozím (8,65 %).

Interiér Informačního a rezervačního centra ŽMP

ŽMP i v roce 2017 v návaznosti na osvědčené postupy usilovalo o větší zájem návštěvníků. Přestože v roce 2017 s ohledem na obecně rostoucí náklady zvýšilo vstupné, dosáhlo největší návštěvnosti od svého ustavení. Nadále přitom rostl prodej společné vstupenky do ŽMP a Staronové synagogy, spravované Židovskou obcí v Praze. Této možnosti významně využívali domácí návštěvníci při rodinných prohlídkách v rámci zvýhodněné vstupenky v programu k výchově proti antisemitismu (prohlídkový okruh „Pražské Židovské Město“).

Muzeum nadále nabízelo zavedené slevy v rámci programu slevových kupónů firmy Prague City Pass a Programu Lítačka. Opětovně se potvrdila výhodnost účasti na programu Prague Card, který v roce 2017 přivedl do muzea více než 35 000 návštěvníků.

Informační a rezervační centrum v Maiselově ulici 15, otevřené v roce 2014, posloužilo jako výchozí bod pro prohlídkové okruhy většímu počtu návštěvníků než v roce 2016 a významně přispělo k odbavení hostů muzea a jejich spokojenosti.

Od 1. 12. 2017 zavedlo Židovské muzeum v Praze nové vstupenky do expozic. Jsou barevné, na kvalitnějším papíře, s využitím technologie přímého termotisku, tištěné na nehluchých a rychlejších tiskárnách. Tyto vstupenky nabízejí i prostor pro inzerenty. Celkově přispívají k rychlejšímu odbavení návštěvníků i lepší prezentaci muzea. Na přední straně vstupenky je ve spodní části na období jednoho roku umístěna reklama současného smluvního partnera, hotelu King David.

I v roce 2017 ŽMP podporovalo návštěvy školních skupin prostřednictvím muzejního Oddělení pro vzdělávání a kulturu za výrazně zlevněné vstupné. Rovněž činnost Společnosti přátel Židovského muzea v Praze přispívala k úspěšné propagaci muzea.

Za své expozice ŽMP získalo v roce 2017 pět ocenění Certifikát výjimečnosti TripAdvisor®. Toto ocenění bylo kromě muzea jako celku uděleno samostatně i Pinkasově, Klausové a Španělské synagoze a Starému židovskému hřbitovu. Certifikát výjimečnosti již sedmým rokem vyzdvihuje jedinečnost unikátních památek a turistických destinací. Získávají jej pouze organizace, která na portálu TripAdvisor dostávají od cestovatelů z celého světa dlouhodobě vynikající recenze.

4

Organizační struktura a zaměstnanci

ŽMP bylo v roce 2017 dle svého organizačního řádu rozděleno do 8 odborů. Ke konci roku 2017 mělo v průměru 138,9 zaměstnanců včetně 8 pracovníků, jejichž mzda je plně nebo částečně hrazena z grantů, a 7 pracovníků na mateřské nebo rodičovské dovolené. Ve fyzických osobách činil počet zaměstnanců k 31. 12. 2017 celkem 139, což představovalo přepočítaných 133 plných pracovních úvazků.

Zaměstnanecká struktura byla následující: ředitel, 49 pracovníků ostrahy a kustodů, 51 vědeckých a odborných muzejních pracovníků včetně restaurátorů a pracovníků fotooddělení, 12 ekonomických pracovníků včetně pokladních v expozicích, 8 pracovníků pro vzdělávací a kulturní činnost, 4 pracovníci pro zajištění provozu, oprav, rekonstrukcí a správu budov, 2 pracovníci informačních technologií, 5 administrativních pracovníků, 4 pracovníci zajišťující publicitu a výstavy, 3 pracovníci Informačního a rezervačního centra.

Během roku 2017 dále 194 pracovníků provádělo práce mimo hlavní pracovní poměr na dohody o pracovní činnosti, dohody o provedení práce a autorské smlouvy.

Průměrný měsíční plat zaměstnance ŽMP (na přepočtené stavy) v roce 2017 činil 24 887 Kč. Průměrná mzda v ČR (na přepočtené stavy) přitom ve stejném roce činila 29 504 Kč a v Praze 37 288 Kč.

Pracovníci restaurátorských dílen

5

Výstavní činnost

a) Galerie Roberta Guttmanna

Muzejní Galerie Roberta Guttmanna v ulici U Staré školy 3, v Praze 1 představila veřejnosti v roce 2017 dvě krátkodobé výstavy.

Do 12. 3. 2017 patřily galerijní prostory výstavě *Pojď, milý můj... – Ilustrace k Písni písní* připravené ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví. Výstava představila biblickou knihu „Píseň písní“ (Velepíseň), objasnila její vznik, místo v židovské liturgii, historická vydání a překlady do češtiny. Především se však soustředila na její výzdobu, ilustrace a díla jí inspirovaná v moderní umělecké tvorbě od počátku 20. století až po současnost. Návštěvníci výstavy mohli obdivovat secesní ilustrace umělců E. M. Liliena a Františka Kupky, řadu málo známých ilustrací ve stylu art deco z počátku 20. století nebo pozdější novoklasicistní práce a cenný soubor ilustrovaných originálů ze sbírky bibliofila Josefa Portmanna od českých grafiků Václava Maška, Františka Koblihy, Jiřího Konůpka, Karla Svolinského, Cyrila Boudy nebo Milady Marešové, ale také díla umělců mladší generace Jarmily Mařanové a Olgy Čechové. Z tvorby zahraničních autorů se návštěvníci výstavy seznámili s ilustracemi izraelských výtvarníků Zeeva Rabana a Shragy Weila, ruského Anatolije Kaplana nebo současných amerických výtvarníků Marka Podwala či Barbary Wolff. Vybrané tisky si bylo možno v celistvosti prohlédnout na interaktivních obrazovkách. Výstava volně navázala na předešlé výstavy věnované historii knižního fondu Židovského muzea v Praze (2007) a pesachovým Hagadám z fondu knihovny muzea (2010). Výstavu za dobu jejího trvání od 5. 10. 2016 do 12. 3. 2017 navštívilo 7602 osob.

Dne 5. 4. 2017 proběhla vernisáž výstavy *Labyrintem normalizace. Židovská obec jako zrcadlo většinové společnosti*, kterou muzeum připravilo ve spolupráci s Ústavem pro studium totalitních režimů a Archivem bezpečnostních složek při příležitosti 40. výročí vzniku Charty 77. Charta 77, občanská

Tábor v r. 1977, fotografie z výstavy Labyrintem normalizace. Židovská obec jako zrcadlo většinové společnosti. Foto Josef Broum. © Židovské muzeum v Praze

iniciativa požadující dodržování lidských a občanských práv, byla nejvýznamnější akcí odporu proti komunistickému režimu a normalizaci. Čtyřicáté výročí zveřejnění tohoto dokumentu nabídl možnost představit fenomén židovské obce v období normalizace v jeho nesporné specifičnosti a současně jako mikrosvět, ve kterém se na menším prostoru, ale neméně intenzivně, odehrávaly podobné procesy jako ve většinové společnosti.

Výstava ukázala různé formy dobové „protisionistické“ propagandy a jejich dopad na lidské životy, na konkrétních případech způsoby působení StB proti židovským obcím, dilemata, jimž byli jejich členové vystaveni, ale i zapojení některých jejich členů do disentu a aktivit mimo rámec oficiálních židovských obcí. Představila však i další skutečnosti normalizace – ničení židovských hřbitovů, demolice synagog, zamezování výzkumu a dokumentaci osudů Židů za druhé světové války, téměř úplnou likvidaci judaistiky. Zastoupené fotografie ukázaly každodennost židovského života, snahu o jeho zachování navzdory koordinované úsilí komunistických orgánů o utlumení jakýchkoliv smysluplných aktivit, zejména předávání tradic dalším generacím. Většina unikátních dokumentů a fotografií z různých archivních zdrojů se na výstavě objevila vůbec poprvé. Autorem a kurátorem výstavy *Labyrint normalizace. Židovská obec jako zrcadlo většinové společnosti* byl filmový dokumentarista Martin Šmok. Výstava vznikla za podpory Státního fondu kultury ČR a Hlavního města Prahy. Výstavu za deset měsíců jejího trvání (od 6. 4. 2017 do 28.1. 2018) navštívilo celkem 23 432 zájemců.

b) Výstavy v Oddělení pro vzdělávání a kulturu

Další výstavy ŽMP připravilo prostřednictvím svého Oddělení pro vzdělávání a kulturu (OVK) v Praze a v Brně. V hlavním městě jich v prostorách OVK v Maiselově ulici 15 v Praze 1 bylo uspořádáno pět: *Nechte mě být, jaká jsem – životní příběh Anne Frankové* – výstava amsterdamského muzea Dům Anne Frankové; *Skotští Židé. Identita, příslušnost a budoucnost* – výstava fotografií Judy Passowa; *Mám se v Terezíně velice dobře...?* – výstava studentských prací účastníků XVIII. ročníku výtvarné soutěže Památníku Terezín; *Židovská odborná škola Masada v Darmstadtu 1947–48* – výstava věnovaná historii školy Masada, která byla vybudována a vedena Samuelem Milkem Batalionem; *Izrael zespodu* – výstava fotografií Lukáše Falteiska.

V moravské metropoli mohli návštěvníci v prostorách OVK zhlédnout sedm výstav: přehlídku vítězných žakovských prací výtvarné soutěže Památníku Terezín *Mám se v Terezíně dobře...?*; výstavu fotografií Boskovice-Lodž: *Po stopách židovství Lodžského vojvodství*; výstavu *Židovská náboženská obec v Jemnici a Polici*; výstavu fotografií Judy Passowa *Skotští Židé. Identita, příslušnost a budoucnost*; výstavu *Tváře Cejlu* Občanského sdružení Pamět; výstavu komiksů *Slovo, obraz, Schulz* autorů Dietera Jüdda, Patryka Mogilnického, Agnieszky Piksy a Jakuba Woynarowského inspirovaných literárním dílem Bruna Schulze; autorskou výstavu olejomalb Judity Kopotové nazvanou *Kdo je Kdo?*

c) On-line prezentace

V Oddělení pro dějiny šoa byla vytvořena online výstava *Do boje s modlitbou. Příběh rabína Hanuše Rezka*, jež na pozadí vybraných dokumentů a fotografií připomněla osobnost JUDr. Hanuše Rezka (Rebenwurzela), polního rabína československé zahraniční armády, který působil na Středním východě a později i ve Velké Británii. Online prezentace rovněž zvýraznila výrazný podíl židovských vojáků na boji proti nacistickému Německu. Online výstava je dostupná na webové stránce ŽMP:

http://collections.jewishmuseum.cz/index.php/simpleGallery/Show/displaySet/set_id/289

d) Výstavy ve spolupráci s dalšími institucemi

Od 27. 1. do 20. 8. 2017 proběhla v muzeu Smålands ve švédském Växjö výstava fotografií z tzv. *Osvětimského alba* (resp. jeho kopie), unikátního dokumentu z roku 1944, zachycujícího systematickou

JUDr. Hanuš Rezek (Rebenwurzela),
polní rabín československé zahraniční
armády

likvidaci evropských Židů. Soubor zahrnuje fotografie pořízené přímo nacisty, které byly náhodně nalezeny po válce. Kopie těchto fotografií se nacházejí ve sbírkách Židovského muzea v Praze, které je do Švédska zapůjčilo. Muzeum také uspořádalo více než dvacet komentovaných prohlídek a několik přednášek na téma holocaustu. Po dobu trvání výstavy muzeum Smålands navštívilo více než 15 000 návštěvníků a většina z nich si výstavu nenechala ujít.

Fotografie z Osvětimského alba

Od 16. 3. do 8. 6. 2017 se v Muzeu na Eltridgeské ulici (Museum at Eltridge Street) v New York City konala za podpory Židovského muzea v Praze výstava východoevropských židovských pohlednic ze sbírky Františka Bányai. Pohlednice z Bányaiovy sbírky (www.judaica.cz) skýtají pohled na místa a dobu, které již neexistují. Zobrazují mj. synagogy, většinou zničené během druhé světové války, a obsahují blahopřání, zprávy a pozdravy z východní Evropy minulého století.

Ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze proběhla mezi 1. 5. až 18. 6. 2017 v Městském muzeu a galerii Vodňany (budově bývalé synagogy) výstava dokumentů pod názvem *Vrátit obětem jejich tvář...* *Zmizelý svět vodňanských židů*, jejímž autorem byl PhDr. Josef Nožička ze Státního okresního archivu Písek. Město Vodňany si tak připomnělo židovské obyvatele města Vodňan ve 20. – 40. letech 20. století a jejich místo v tehdejší společenské i hospodářské životě obce.

Ve spolupráci s Muzeem Umění Olomouc připravilo ŽMP výstavu *Olomoucká synagoga (1897–1939)*, která byla přístupná v Arcidiecézním muzeu Olomouc od 19. 10. 2017 do 7. 1. 2018. Výstava se věnovala zaniklé olomoucké synagoze a přiblížila náboženský život olomoucké židovské komunity do roku 1942, především prostřednictvím dochovaných liturgických předmětů ze sbírek ŽMP. Pracovníci muzea se mimo jiné podíleli na tvorbě odborných textů pro katalog k výstavě.

Jako v minulých letech i v roce 2017 pořádala pražská pobočka muzejního Oddělení pro vzdělávání a kulturu ve spolupráci s různými partnery putovní výstavy. OVK Praha jich nabízelo celkem dvanáct, z nichž se šest zabývalo tematikou šoa: *Neztratit víru v člověka... Protektorát očima židovských dětí; Ghetto jménem Baluty/Zpráva o Lodži; Zmizelí sousedé – Pocta dětským obětem holocaustu; Židovské svědectví o českém století; Děvčata z pokoje 28, L 410 Terezín a Příběh dětí – kresby dětí z*

terezínského ghetta. Nabídka putovních výstav dále zahrnovala šest populárně naučných témat: Barokní synagogy v českých zemích; Druhý život českých svitků Tóry; Historie Židů v Čechách a na Moravě; Symboly emancipace – synagogy 19. století v českých zemích; Židovské tradice a zvyky a Židovské vzdělávání a školství. V prosinci minulého roku byla také dokončena nová výstava s názvem Motýla jsem tu neviděl: Kresby dětí z terezínského ghetta.

Tyto výstavy byly v roce 2017 instalovány ve 40 školách, muzeích a bývalých synagogách ve 23 městech po celé České republice.

6

Sbírky a jejich dokumentace

a) Péče o sbírky

Sbírkové předměty, knižní fond i archivní fondy ŽMP byly plně zabezpečeny v teplotně, světelně i klimaticky kontrolovaných podmínkách. Restaurátoři průběžně kontrolovali stav předmětů jak v depozitářích, tak i stálých expozicích muzea, kde rovněž prováděli měření intenzity osvětlení. Uskutečnila se preventivní dezinfekce vybraných prostor administrativní budovy a depozitářů ŽMP.

Externí restaurátorské zásahy byly prováděny pouze při bezprostředním ohrožení sbírkových předmětů špatným fyzickým stavem, pokud práce nebylo možno z kapacitních důvodů provést přímo v dílnách ŽMP. Externím odborníkům byly v roce 2017 zadány ke konzervaci či restaurování 4 pláštiky na Tóru a 1 synagogální pokrývka ze sbírky textilu, 1 kniha ze sbírky rukopisů a nálezů z geniz na papíře a 3 kresby ze sbírky vizuálního umění. Dotace Státního fondu kultury ČR umožnila externí restaurování rozsáhlého souboru genizových nálezů z Rychnova nad Kněžnou ze sbírky rukopisů a nálezů z geniz na papíře (126 jednolistů/složek a 21 fragmentů knižních bloků).

V restaurátorské dílně textilu bylo v roce 2017 konzervováno či restaurováno 23 textilií, restaurátorky společně s Úsekem dokumentace a evidence sbírek provedly inventarizaci části souboru drapérií baldachýnů a velkých pokrývek v mimopražském depozitáři. Velká pozornost byla věnována přípravě 120 kusů velkých modlitebních šálů (talitů) k digitalizaci a přípravě textilií pro výběr pro novou stálou expozici ve Španělské synagoze.

Pohled do depozitáře ŽMP

Restaurátoři papíru spolupracovali v roce 2017 při přípravě jedné výstavy v muzejní Galerii Roberta Guttmanna. Práce pro jednotlivá oddělení muzea zahrnovala vedle paspartování a rámování 25 děl pro externí zápůjčky restaurátorské zásahy na 9 předmětech ze sbírky vizuálního umění. Pro sbírku rukopisů a nálezů z geniz na papíře bylo restaurováno 111 předmětů ze souboru geniz. Pro oddělení pro dějiny

šoa byly restaurovány 3 objekty, pro knihovnu ŽMP bylo restaurováno 27 drobnějších tisků a další knihařské a konzervační zásahy byly provedeny na 52 knihách a časopisech. Pro archiv ŽMP bylo restaurováno 14 vázaných i nevázaných archivních dokumentů.

V restaurátorské dílně kovů bylo konzervováno nebo restaurováno 38 stříbrných, mosazných, dřevěných a železných předmětů. Dále byly sbírkové předměty konzervovány nebo restaurovány pro výstavy, zápůjčky a pro účely systematické digitalizace sbírky stříbra.

V mimopražském depozitáři textilu byly udržovány klimatické a bezpečnostní podmínky zlepšené na základě stavebních opatření z nedávných let. Na základě vyhodnocení celkové situace včetně statiky je však záměrem ŽMP přesunout soubor textilu do nového depozitáře v Praze.

Za dohledu pracovnice muzejního archivu V. Hamáčkové bylo restaurováno 5 náhrobků vybraných z celé plochy Starého židovského hřbitova a vztyčeno a ukotveno 6 vyvrácených náhrobků. S podporou NFOH byla restaurována tumba Josefa Šeloma Delmediga.

b) Dokumentace a evidence sbírek

Úsek Dokumentace a evidence sbírek vystavil v roce 2017 celkem 201 výdejek, na nichž bylo zaevidováno (tj. vydáno z depozitáře a uloženo zpět) 3405 sbírkových předmětů. Předměty byly nejčastěji vyjímány z depozitárního režimu pro digitalizaci a restaurování, konzervování nebo čištění. Mimo depozitáře ŽMP, především v expozicích a na výpůjčkách pro výstavní účely, zůstalo k 7. 2. 2018 celkem 1464 předmětů.

V rámci digitalizace sbírek ŽMP intenzivně pokračovala digitalizace sbírky rukopisů a nálezů z geniz na papíře. Rovněž jsou postupně digitalizovány menší soubory ze sbírky textilu. Pomocný fond, který zahrnuje kopie, repliky a faksimile sbírkových předmětů stejně jako autentická judaika běžné výpovědní hodnoty bez specifického významu pro sbírku ŽMP, byl v roce 2017 doplněn o předměty, které budou využity v nové expozici Španělské synagogy. Pomocný fond ŽMP nyní čítá 596 položek.

I v roce 2017 probíhala průběžná inventarizace sbírkových fondů ŽMP. Zahrnula část sbírky textilu, a to souboru synagogálních pokrývek, baldachýnů, drapérií a polštářů, a část sbírky trojrozměrných předmětů, a to soubor synagogálních rolníků (2546 předmětů), tj. přibližně 6,2 % sbírkového fondu ŽMP.

Během roku 2017 byla za podsbíрку judaika podána 4 hlášení o změnách v Centrální evidenci sbírek (CES) na MK ČR. Od roku 2016 se tak děje prostřednictvím aplikace CES online. Ve shodě s příslušnými zákonnými předpisy byly připraveny podklady pro katalogizaci přírůstků za rok 2017 a nahlášeno 288 nových evidenčních čísel do podsbírk judaik. Zároveň byl z této podsbírk z důvodu přebytečnosti vyřazen 1 předmět.

Pokračovala intenzivní práce s daty sbírkových předmětů v systému Collective Access. V databázi byly aktualizovány údaje o inventovaných sbírkových předmětech a obnoveny byly práce na projektu identifikace donátorů sbírkových předmětů.

V roce 2017 ŽMP přijalo 8 žádostí o vydání Osvědčení k trvalému vývozu předmětů kulturní hodnoty z území České republiky dle zákona č. 71/1994 Sb. Osvědčení bylo uděleno všem žádostem.

Ve Fotooddělení bylo zdigitalizováno 14 288 záběrů sbírkových předmětů. Ze sbírky rukopisů a nálezů na papíře 7187 záběrů, ze sbírky vizuálního umění 5270 záběrů, pro sbírku textilu bylo vyfotografováno 792 snímků, sbírka svitků obsahovala 1039 záběrů.

Fotooddělení současně pokračovalo v digitalizaci archivních a knihovních materiálů. Pro Oddělení pro dějiny šoa 2972 snímků, pro knihovnu 1261 záběrů a Archiv ŽMP 1368 záběrů.

Průběžně byly fotografovány vernisáže, významné návštěvy a další důležité akce ŽMP a nadále byla pořizována dokumentace exteriérů, interiérů a výstav (1821 záběrů). Všechny snímky zhotovené ve fotooddělení byly následně ukládány do databáze Collective Access.

Podstatnou část práce fotoarchivu tvořilo vyřizování 171 žádostí badatelů z tuzemska i ze zahraničí včetně poskytování požadovaných materiálů, většinou v elektronické podobě.

c) Archiv

Pracovnice archivu nadále průběžně kontrolovaly fyzický stav archiválií, za pomoci externistů pokračovalo mechanické čištění od prachu a drobné opravy, vybrané archiválie byly restaurovány v restaurátorské dílně muzea. V roce 2017 bylo vyčištěno 106 archivních knih a 8 knih bylo restaurováno. Restaurovány byly rovněž 3 plány Templu v Dušní ul. z fondu Spolku pro upravenou bohoslužbu Izraelitů, které by měly být využity v nové expozici ve Španělské synagoze. Souběžně probíhalo mechanické čištění nově převzatých písemností před jejich archivním zpracováním.

Pořádací práce se soustřeďovaly jak na nové zpracování materiálů uložených v archivu, tak na zpracování nově získaných osobních pozůstalostí. Archiv pokračoval ve spolupráci s holandskou badatelkou Emmy van Swaaij a s Dr. Sabine Dominik, které přepisují texty psané těsnopisem v Braillově písmu, jazykově většinou v němčině, tvořící součást pozůstalosti v Čechách působícího německy píšícího spisovatele, novináře a hudebního kritika Oskara Bauma. V dokumentech psaných v Braillově písmu byla identifikována i nikdy nepublikovaná díla a přednášky O. Bauma, např. krátké povídky, poznámky k divadelním hrám či k románu, který se odehrává v Praze za druhé světové války. Spolupráce by měla pokračovat v roce 2018. Badatelsky dosud nevyužitá díla se v přepisu postupně otevrou širší odborné veřejnosti, a přispějí tak k lepšímu poznání osobnosti i díla Oskara Bauma. Z pozůstalosti Jiřího Fiedlera byly vyčleněny fotografie, které se netýkají židovských památek (celkem 1897 snímků). Postupně probíhá třídění a zařazování korespondence k jednotlivým heslům Fiedlerovy elektronické Encyklopedie židovských obcí. Zatím bylo zpracováno 29 kartonů materiálu. Dále byla vyčištěna a nově uspořádána pozůstalost Salomona Kohna (4 kartony). Byl též zpracován manipulační seznam, doplněný přehledným životopisem a výběrovou bibliografií. Pozůstalost Emila Kleina byla roztříděna do základních tematických skupin, vyčleněny a uspořádány osobní písemnosti a torza korespondence (2 kartony). Podrobné rešerše v archivech a knihovnách umožnily shromáždit podklady pro životopis původce. Ve fondu Nejvyšší rada svazů židovských náboženských obcí byla provedena revize části sepsaného materiálu (10 kartonů).

V roce 2017 převzalo muzeum od dědiců neutříděnou písemnou pozůstalost Ireny a Jiřího Lomových. Pozůstalost byla primárně vytříděna a postupně uspořádány osobní dokumenty a korespondence a uloženy do 5 kartonů. Pořádání pokračuje. V rámci zpracovávání písemností podnikového archivu Židovského muzea byl zrevidován manipulační soupis materiálů z let 1969–1994 a doplněn o rejstříky. Současně byla provedena revize a doplněn soupis archivovaných publikací a plakátů ŽMP. Do archivu byly v rámci skartačního řízení převzaty písemnosti sekretariátu a ekonomického oddělení muzea z let 1994–2006 (144 šanonů). Na základě navrženého postupu předávání písemností židovských obcí a organizací do archivu ŽMP, který byl zpracován v předchozím roce, předala Federace židovských obcí do archivu 95 kartonů materiálu z let (1979) 1990–2010. K uložení byly na základě depozitní smlouvy převzaty písemnosti Nadačního fondu obětí holocaustu. Soubor dokumentů, obsahující podpořené a realizované projekty v grantových programech NFOH (Péče, Připomínka, Obnova a Budoucnost) z let 2001–2013, je uložen ve 44 krabicích.

Ve spolupráci s fotodílnou pokračovala digitalizace vybraného archivního materiálu s cílem zajistit studijní a záložní kopie historicky cenných a badatelsky často požadovaných materiálů. Postupně jsou digitalizovány vybrané archiválie, které slouží především pro rodopisné bádání. V roce 2017 bylo digitalizováno 14 knih (2201 snímků). Do systému CollectiveAccess bylo vloženo 4133 snímků archivních knih digitalizovaných v předchozích letech. Na webových stránkách byla vytvořena e-badatelna (jednoduché uživatelské rozhraní pro badatelsky komfortnější přístup k digitalizovaným archiváliím archivu ŽMP přístupným online).

d) Knihovna

Pracovníci knihovny pokračovali v odborné katalogizaci knih, časopisů a jednotlivých článků či statí. Přibylo 2863 záznamů, takže ke konci roku elektronický katalog knihovny ŽMP obsahoval 62 473 záznamy. K nim bylo připojeno 76 036 údajů o jednotlivých knihovních jednotkách. V depozitáři periodik v Pinkasově synagoze byly dále bibliograficky zpracovávány časopisy; do katalogu byly vloženy záznamy 94 titulů i údaje o jednotlivých číslech.

Při průběžné retrokatalogizaci fondu knihovny byly, z důvodu opotřebenosti, multiplicit, či neodpovídajícího tematického zaměření vyřazeny a předepsaným způsobem odepsány 362 publikace.

Knihovna nadále spolupracovala s národním Kooperačním systémem článkové bibliografie (báze ANL) a se Souborným katalogem ČR. V roce 2017 zaslala do báze ANL 166 záznamů článků z periodik *Judaica Bohemiae* a Roš chodeš a do Souborného katalogu ČR 1952 bibliografické záznamy knih a 65 záznamů periodik.

Uskutečnila se též digitalizace 111 titulů stanov židovských obcí v České republice (4059 stran) z konce 19. a první poloviny 20. století. Dokumenty byly zpřístupněny on-line v systému Kramerius, ve kterém je nyní přístupno 20 titulů periodik (147 967 stran) a 117 monografií (7902 stran) (<http://kramerius4.jewishmuseum.cz>). Tento projekt byl podpořen z grantového programu VISK 7 – Národní program ochrany a digitalizace dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru Kramerius Ministerstva kultury ČR.

Do databáze původních vlastníků knih byl v roce 2017 importován u 936 záznamů bibliografický popis (porovnáním přírůstkových čísel knih v záznamech vytvořených v online katalogu při retrokatalogizaci a přírůstkových čísel knih v záznamech v bázi DVL).

Během roku byly provedeny revize části fondu (signaturové řady 51.000, 50.000), revize tří příručních knihoven zaměstnanců a revize příruční knihovny Oddělení pro dějiny šoa. Taktéž byla provedena obsahová prověrka prezenční knihovny Multimediálního centra. Ta se uskutečnila v rámci modernizace muzejního Multimediálního centra, kdy pracovníci knihovny nejprve vystěhovali celou knihovnu centra a po následných opravách ji opět nastěhovali zpátky.

V historické části fondu proběhla průběžná inventarizace 388 knih zapsaných do Centrální evidence sbírek. Ke konci roku 2017 čítala podsbírka „Knihy“ přes 3500 tisků. V průběhu roku bylo do evidence zapsáno 199 svazků. U 1784 svazků proběhla kontrola stavu a doplnění záznamů o rozměry knih. K záznamům knih v elektronickém katalogu jsou též postupně připojovány fotografie titulních listů. Ve spolupráci s fotooddělením se zatím podařilo zdokumentovat více než 800 vzácných tisků.

Péče o sbírku vzácných tisků pokračovala průběžným restaurováním 16 exemplářů. Tři knihy byly kompletně opraveny restaurátory papíru v ŽMP a 13 svazků bylo i díky příspěvku Nadace Židovské obce v Praze zadáno externím restaurátorům. Kurátorka sbírky starých tisků S. Singerová průběžně zajišťovala prohlídku stavu bohemikálních a moravikálních tisků pro případné budoucí restaurování. V rámci

průběžné katalogizace starých tisků ve fondu knihovny se katalogizovaly i vzácné tisky a dohledávaly další případné exempláře pro zápis do Centrální evidence sbírek.

e) Oddělení pro dějiny šoa

Oddělení pro dějiny šoa spravuje archivní sbírku *Dokumenty perzekuce* obsahující varia archivních dokumentů vztahujících se k období nacistické perzekuce, cennou archivní sbírku *Terezín* a řadu osobních pozůstalostí, např. významného židovského skladatele Gideona Kleina, houslového virtuóza Egona Leděče a mnoha dalších.

Sbírky oddělení obohatilo v roce 2017 celkem 1350 fol. z rodinných archivů, mj. dokumenty úřední i osobní povahy, korespondence a fotografie. Byla přijata osobní pozůstalost po Petru Erbenovi (Izrael, Aškelon) – cca 130 fol., mezi nimi např. 2 fotoalba, dále 2 kresby (jedna kresba od Leo Haase) a pozůstalost rodiny Ledererových – 80 fol. Dokumenty byly fyzicky uloženy v archivní dokumentaci *Osobní pozůstalosti*, skeny materiálů zkatalogizovány v databázi CollectiveAccess. V roce 2017 pokračovala katalogizace a revize sbírky *Dokumenty persekuce*, konkrétně inv. č. 80 (11 kartonů), inv. č. 81-86, 88-91 (4 kartony) a inv. č. 1-20 (8 kartonů). Byla zkatalogizována sbírka *Pozůstalost hudebního skladatele a klavíristy Gideona Kleina* (5 kartonů). Byl dokončen odborný popis (včetně určení copyrightu) u 850 snímků ze sbírky fotografií. V roce 2017 bylo zrestaurováno 96 fol. archivního materiálu.

V souvislosti s nahráváním rozhovorů pro sbírku orální historie se v roce 2017 podařilo získat z rodinných archivů jednotlivých narátorů více než 750 dokumentů a fotografií.

Oddělení pro dějiny šoa i nadále zpracovávalo rozsáhlé archivní soubory a prostřednictvím online katalogu sbírek CollectiveAccess (<http://collections.jewishmuseum.cz/>) je postupně zpřístupňovalo veřejnosti. V rámci digitální databáze byl proveden odborný popis více než 4500 položek.

7

Věda a výzkum

Židovské muzeum v Praze intenzivně rozvíjí vlastní vědeckou a výzkumnou činnost, a v mnoha ohledech tak navazuje na své předchůdce, kteří jí položili základy již v 60. letech 20. století. ŽMP bylo do roku 2017 příjemcem mnoha podpor projektů výzkumu a vývoje formou dotací z veřejných rozpočtů.

Od 1. 7. 2017, kdy byl změnou zákona 130/2002 Sb. zrušen dosavadní seznam výzkumných organizací vedený RVVVal, muzeum podmínky zápisu do seznamu výzkumných organizací vedeného nově MŠMT nenaplní. Činnosti spojené s výzkumem a vývojem jsou jedním z cílů ŽMP, nikoliv však cílem jediným a hlavním. ŽMP tak bude i nadále spolupracovat na projektové podpoře svých výzkumných projektů s nestátními subjekty podporujícími oblast vědy a výzkumu, a bádání bude i nadále rozvíjet a podporovat v rámci svých vlastních, institucionálně podpořených výzkumných projektů. Těžiště vědecké a výzkumné činnosti muzea se i nadále soustřeďuje na zkoumání dějin a kultury Židů v českých zemích v širokém kontextu vývoje střední a východní Evropy. Rozsah vědecké činnosti pracovníků ŽMP je velmi široký a detailně je zachycen u jednotlivých oddělení v následujících částech výroční zprávy.

V roce 2017 bylo v Židovském muzeu v Praze v rámci institucionálně financovaného i externě podpořeného výzkumu řešeno 28 výzkumných úkolů, na jejichž řešení se podílelo 14,25 přepočtených pracovníků v hlavním pracovním poměru (z nich 2,15 byli vedoucí vědeckí pracovníci) a více než 10 spolupracovníků na dohody o provedení práce a pracovní činnosti. V rámci řešených úkolů bylo zveřejněno či realizováno 30 zásadních vědecko-výzkumných výsledků. Vědeckou činnost v ŽMP v roce 2017 koordinovala PhDr. Dana Veselská, Ph.D.

Vědeckovýzkumné činnosti ŽMP byly v roce 2017 směřovány především k dokončení aktuálně řešených projektů podpořených externími subjekty. Svého úspěšného ukončení se dočkaly projekty Hranice paměti a Jewish Council Archives in Europe. Pro zveřejnění výsledků projektu Hranice paměti v databázi obětí šoa vedené Institutem Tereziánské iniciativy byl podepsán dodatek Smlouvy o spolupráci mezi Židovským muzeem v Praze a Institutem Tereziánské iniciativy. Také v roce 2017 pokračovalo doplňování veřejného katalogu sbírek ŽMP, další rozšiřování obsahu se též týkalo databáze sdílených knihovních dokumentů Kramerius, která v roce 2017 široké badatelské veřejnosti zpřístupnila soubor 111 stanov židovských obcí v České republice z konce 19. a první poloviny 20. století.

V oblasti mezinárodních vědeckých a výzkumných infrastruktur ŽMP nadále velmi aktivně participovalo na důležitých projektech nadnárodního významu, pro léta 2018-2019 získalo již třetí dotační podporu v rámci projektu Yerusha, evropské databáze archivních fondů a sbírek týkajících se židovských dějin a kultury. I nadále nejvýznamnější infrastrukturní participací ŽMP je účast v mezinárodním projektu Evropská infrastruktura pro výzkum holocaustu (EHRI), jímž se muzeum v Rámcovém programu 7 Evropské komise a následně v Horizontu 2020 zapojilo do nové evropské sítě významných výzkumných institucí a archivů.

ŽMP je velmi aktivní také na poli zveřejňování, zpřístupňování a popularizace vědeckých výsledků. Zásadní roli v publikaci výsledků zkoumání českých židovských dějin a v komunikaci vědecké komunity plní impaktovaný vědecký časopis *Judaica Bohemiae*, jehož další dvě čísla (ročník LIII) vydalo ŽMP i v roce 2017. Časopis je veden v Arts and Humanities Citation Index (Web of Science), v databázích Scopus a European Reference Index for the Humanities (ERIH+) a je distribuován mimo jiné prostřednictvím C.E.E.O.L. (Central and Eastern European Online Library). Svého vydání se ke konci roku 2017 dočkala také publikace shrnující příspěvky z pravidelného semináře Židé v Čechách, který se uskutečnil

JUDAICA BOHEMIAE LII-1

JEWISH MUSEUM IN PRAGUE 2017

o rok dříve v Kadani. V roce 2017 pokračovala také knižní řada *Židé – dějiny – paměť*, kterou ŽMP ve spolupráci s Ústavem pro soudobé dějiny Akademie věd ČR vydává v Nakladatelství Lidové noviny, knihou Martiny Niedhammer *Jen pro peníze? Pražské židovské elity v 19. století – skupinová biografie*.

V roce 2017 se pracovníci ŽMP soustředili na prezentaci výzkumných výsledků v zahraničí. S vyžádanými příspěvky vystoupili např. na konferenci „Where are the libraries that were despoiled by the Nazis?“ pořádané Bibliothèque Nationale de France et à l'Université Paris Diderot v Paříži, na konferenci zaměřené na téma „Challenging Judaica Objects: The Ambiguity of Jewish Material Culture“, kterou pořádala Univerzita v Curychu či na konferenci „IMMAGINI? Immagine e immaginazione tra rappresentazione, comunicazione, pedagogia e psicologia / Image and imagination between representation, communication, education, and psychology“, kterou pořádala La Liberà Università di Bolzano v Bresanone. Poměrně velký výzkumný potenciál, včetně mezinárodní spolupráce, je očekáván od institucionálního projektu ŽMP týkajícího se komplexního zpracování nálezů z genizot. Téma se pracovníci muzea snaží zpropagovat mezi odbornou veřejností odbornými články i vystoupeními na tematických konferencích, jako byla např. „Summer Laboratory for Young Genizah Researchers and those interested in the field“, kterou pořádala Ludwig-Maximilians-Universität v Mnichově.

Součástí vědecko-výzkumné infrastruktury je také systematické rozšiřování služeb podporujících vědu a výzkum. Kromě rozsáhlé odborné, veřejně přístupné knihovny, ŽMP zpřístupňuje řadu speciálních databází ve svých studovnách a badatelních. K popularizaci výsledků vědy a výzkumu využívá ŽMP, kromě vlastní publikační či prezentační činnosti, také Oddělení pro vzdělávání a kulturu, v jehož auditoriích v Praze a Brně informuje veřejnost v rámci přednáškových cyklů, diskuzí či prezentací o tom nejaktuálnějším z oblasti výzkumu týkajícího se dějin a kultury Židů. V roce 2017 pokračoval diskuzní cyklus *Naše 20. století* a probíhaly přednáškové cykly předních odborníků, např. cyklus *Moravští židovští podnikatelé* doc. Bohumíra Smutného z Moravského zemského archivu, nebo cyklus přednášek prof. Ingeborg Fialové z Katedry germanistiky Univerzity Palackého v Olomouci věnovaný *Německé židovské literatuře*. V oblasti implementace výsledků vědy a výzkumu do vzdělávacího procesu ŽMP spolupracovalo i v roce 2017 na projektu *Inovace výuky dějepisu: vývoj digitální aplikace pro práci s prameny* (podpořeného z programu Omega TA ČT), jehož cílem je příprava prototypu interaktivní učebnice moderních dějin.

a) Odbor sbírek

Pracovníci odboru sbírek se v roce 2017 věnovali následující odborné a výzkumné činnosti:

Kurátor sbírky kovů Jaroslav Kuntoš se zabýval doplňováním a upřesňováním katalogizačních podkladů k ukazovátkům na Tóru. V průběhu roku bylo tímto způsobem zpracováno 226 předmětů, a byla tak dokončena komplexní katalogizace souboru ukazovátek na Tóru. Dále dokončil zpracování 100 záznamů k judaikám ze sbírek pamětových institucí na území ČR (MHMP, NM, regiony). Podílel se na přepracování souboru exponátů vybraných do nově připravované expozice ve Španělské synagoze podle požadavků kurátorů a na řešení způsobu prezentace exponátů, spolu s D. Veselskou a D. Baránkem připravil libreto a technický scénář k expozičnímu celku věnovanému novým židovským komunitám zakládaným na území ČR ve 2. polovině 19. století. V závěru roku se věnoval zpracování a upřesňování katalogizačních údajů souboru rolníček na opony (zkatalogizováno 69 předmětů). Spolupracoval rovněž autorsky při přípravě výstavy a katalogu *Olomoucká synagoga 1897–1939*.

Kurátorka sbírky vizuálního umění Michaela Sidenberg se v roce 2017 věnovala výzkumu spojenému se svěřenými sbírkovými fondy; část výsledků je průběžně využívána při řešení restitučních případů, část pak při tvorbě návrhů na nové stálé expozice muzea a speciální projekty. Zvláštní péči věnovala tématu dětského života a vzdělávání v terezínském ghettu v souvislosti s přípravou nové stálé expozice *Kabinet Friedl: Dětské kresby* z Tereziína. S konferenčními příspěvky se zúčastnila dvou tematických

mezinárodních konferencí, *From Refugees to Restitution: The History of Nazi-Looted Art in the UK in Transnational Perspective* (23.–24. 3. 2017, Newham College, Cambridge, UK), a *IMMAGINI? / Image and imagination between representation, communication, education, and psychology* (26.–29. 11. 2017, La Liberà Università di Bolzano – Facoltà di scienze della formazione, Bresanone). M. Sidenberg také spolupracovala na přepracování souboru exponátů vybraných do nově připravované expozice ve Španělské synagoze a samostatně řešila expoziční celek věnovaný židovským výtvarným umělcům.

Kurátorka sbírky rukopisů a nálezů z geniz na papíře Lenka Uličná koordinovala v průběhu roku 2017 pilotní projekt *Zpracování vybraných ohrožených nálezů z genizy z Rychnova nad Kněžnou*, podpořený Státním fondem kultury ČR. V jeho rámci zkatalogizovala 263 nově zrestaurovaných sbírkových předmětů. V *Judaica Bohemiae LII-1* publikovala zprávu o řešení projektu *The genizah of Rychnov nad Kněžnou: Preliminary research for a project involving the processing of genizot finds from synagogues in Bohemia and Moravia*. V září se se s vlastním vystoupením zúčastnila workshopu *EJAS Summer Laboratory for Young Genizah Researchers and those interested in the field*, pořádaného Ludwig-Maximilians-Universität v Mnichově. Na mezinárodní konferenci *Proměny židovského života: Moravští židé na přelomu 19. a 20. století*, pořádané CJS FF UP v Olomouci (19.–23. 10. 2017), přednesla příspěvek *Geniza synagogy v Holešově – Rabín Šlomo Jekutiel Haas aj*. Autorsky se podílela na výstavě o olomoucké synagoze a katalogu k výstavě.

Vedoucí Úseku dokumentace a evidence sbírek ŽMP Magda Veselská a hlavní kurátorka sbírek Dana Veselská se ve dnech 12.–15. 6. 2017 účastnily s konferenčními příspěvky mezinárodní konference *Challenging Judaica Objects: The Ambiguity of Jewish Material Culture* pořádané Universität Zurich. Pracovnice úseku Dokumentace a evidence sbírek Barbora Cihlářová se 8. 6. 2017 zúčastnila semináře *Registr smluv versus smlouvy o výpůjčce*, který se týkal problematiky zákona č. 340/2015 Sb. o registru smluv ve vztahu k muzejnímu a památkovému zákonu. Dana Veselská se podílela na přepracování souboru exponátů vybraných do nově připravované expozice ve Španělské synagoze podle požadavků kurátorů a na řešení způsobu prezentace exponátů, spolu s J. Kuntošem a D. Baránkem připravila libreto a technický scénář k expozičnímu celku věnovanému novým židovským komunitám zakládaným na území ČR ve 2. polovině 19. století.

Koordinátorka restaurátorské dílny textilií Veronika Richt Nauschová se účastnila přednášek Pracovní skupiny textil Komise konzervátorů a restaurátorů AMG. Restaurátorka Petra Ptáčníková se 27. 4. 2017 účastnila přednášky *Středověké textilie Archeologického ústavu AV ČR*. Koordinátor restaurátorské dílny papíru Jan Šíblo vystoupil na Konferenci konzervátorů a restaurátorů v Litomyšli s příspěvkem o problematice restaurování nálezů z genizot. Zúčastnil se také workshopů v Muzeu východních Čech v Hradci Králové věnovaných historickým fotografiím a identifikaci historických fotografických technik. Restaurátorka Hana Fišerová absolvovala přednášky na konferenci *Péče o novodobé materiály* v Národní knihovně v Praze. V restaurátorské dílně textilií pracovaly pod vedením koordinátorky dílny 2 studentky v rámci dobrovolnického programu. V restaurátorské dílně papíru dokončila na začátku roku svou stáž studentka z pařížské restaurátorské školy École de Condé. Praxi zde absolvovala také studentka z SOŠG a VOŠG Hellichova v Praze a v letním období zde v rámci dobrovolnického programu působily dvě studentky z Fakulty restaurování Univerzity Pardubice.

b) Oddělení pro dějiny šoa

V roce 2017 pokračovalo zapojení Oddělení pro dějiny šoa do mezinárodního projektu *Evropská infrastruktura pro výzkum holocaustu – EHRI* (Michal Frankl, Wolfgang Schellenbacher a Magdalena Sedlická), který je finančně podpořen Evropskou komisí v rámci programu *Horizont 2020*. ŽMP vede v rámci EHRI podprojekt *New views on digital archives*, v jehož rámci vznikl tzv. EHRI Document blog, v němž jsou analyzovány archivní materiály týkající se tematiky holocaustu. Do konce roku bylo v blogu

zveřejněno online více než dvacet příspěvků od českých i zahraničních autorů (www.blog.ehri-project.eu/).

V září 2017 vystoupila Magdalena Sedlická s prezentací o projektu EHRI na konferenci *Digitalizace v paměťových institucích 2017*, která se uskutečnila ve Státním oblastním archivu v Třeboni.

Magdalena Sedlická a Jarka Vitámvášová publikovaly odborný článek *Digitální projekty Židovského muzea v Praze* v recenzovaném sborníku *Archivum Trebonense 14/2017*.

V rámci projektu *Židé v Ostravě* probíhalo další zpracování a katalogizace skenů archivních materiálů a fotodokumentace. Materiály byly zpřístupněny prostřednictvím koordinátora z Velké Británie Davida Lawsona, který v rámci Kroužku Ostraváků při synagoze v Kingstonu sdružuje československé Židy narozené před druhou světovou válkou v Ostravě a jejich potomky. Materiály jsou veřejně přístupné na muzejním online katalogu sbírek ŽMP. Zároveň probíhala předběžná příprava dat pro zamýšlenou spolupráci s digitální platformou Europeana Collections. Na projektu se podílejí Daniela Bartáková, Hana Hlávková a Magdalena Sedlická.

Odborná pracovnice oddělení Daniela Bartáková pokračovala v projektu online sbírky Davida Friedmanna, v jehož rámci zpracovává a postupně zpřístupňuje skeny válečných portrétů členů Židovské náboženské obce v Praze. Skeny darovala ŽMP Miriam Friedmann Morris, dcera malíře Davida Friedmanna.

Pro orálně-historickou sbírku *Rozhovory s pamětníky*, kterou vede Pavla Hermína Neuner, se v roce 2017 podařilo nahrát 60 rozhovorů s pamětníky převážně z České republiky, ale i z USA a Izraele. V současné době orálně-historická sbírka ŽMP čítá 1521 rozhovorů. Cílem je metodou orální historie mapovat život Židů na území Čech a Moravy. Rozhovory jsou vedeny primárně s pamětníky z tzv. první generace přeživších, nahrávány jsou však i životní příběhy příslušníků tzv. druhé generace. Snahou je získat vícegenerační výpovědi v rámci jedné rodiny. Záznam životního příběhu narátora často doplňuje cenný fotografický a dokumentační materiál z rodinných archivů pamětníků. Všechny vybrané materiály procházejí katalogizací a v on-line katalogu sbírek CollectiveAccess (<http://collections.jewishmuseum.cz/>) je k některým jménům ze seznamu obětí šoa připojena jejich tvář a příběh.

V časopisu *Revolver Revue* vycházel na pokračování ve čtyřech číslech životní příběh Věry Schiff, který pro publikaci upravila na základě nahraného svědectví kurátorka sbírky *Rozhovory s pamětníky* P. H. Neuner.

Oddělení pro dějiny šoa vypracovalo řadu podkladů, které slouží při pátrání Českého červeného kříže a jako důkazní materiál pro vydání osvědčení Odboru pro veterány Ministerstva obrany. Součástí běžné agendy oddělení je i zodpovídání dotazů ohledně obětí šoa – bylo zodpovězeno na 700 badatelských žádostí ať již písemně, nebo při osobních a telefonických konzultacích. V roce 2017 byly se uskutečnily opravy několika nápisů jmen obětí šoa z Čech a Moravy v Pinkasově synagoze.

Účastí J. Šplíchalové na vernisáži putovní výstavy *Vyhlažovací středisko Malý Trostinec* v Minsku ve dnech 12.–14. 3. 2017 pokračovala spolupráce na památníku v Malém Trostinci. Vernisáž pořádala nadace IBB Dortmund a IBB Johannes Rau Minsk za podpory spolkové vlády Německo.

Důležitou součástí práce oddělení představovala též popularizace výsledků odborné a vědecké práce pro média stejně jako odborné konzultace k řadě odborných, publicistických a filmových projektů.

Jednou z činností oddělení je rovněž výchovná a pedagogická činnost určená pro vzdělávání učitelů a širokou veřejnost. Témata přednášek s projekcí *Osudy brněnských Židů deportovaných na Východ*

a *Východiska německé rasistické politiky* určená středoškolským pedagogům přednesla Jana Šplíchalová v muzejní pobočce Oddělení pro vzdělávání a kulturu v Brně v dubnu a listopadu 2017. Na Akademii obrany v Brně prezentovala 28. 11. 2017 téma *Úloha nacistické propagandy v politice třetí říše*.

Kurátorka archivu dějin holocaustu Jana Šplíchalová se v dubnu 2017 účastnila Celostátní archivní konference v Liberci, semináře *Po Reinhardu Heydrichovi. Síla a střet nacismu a českého (československého) odboje a jejich transformace do „druhého života“*, který pořádal Historický ústav AV ČR 7. 6. 2017. Ve dnech 25.–27. 7. 2017 se oddělení zapojilo do programu v rámci festivalu židovské kultury *Šamajim* v Třebíči. J. Šplíchalová moderovala prezentaci knihy badatelky Agaty Schindler *Maličká slzička: Nacismus a jeho ničivé důsledky v životech stredo-európskych hudobníkov (1933-1945)*, ve Slovenském inštitútu v Praze 26. 9. 2017.

Ve spolupráci s The Memorial Scrolls Trust byly vytvořeny první dva certifikáty uznání pro starosty měst, která se významnou měrou zasloužila o připomínku židovských spoluobčanů zavražděných během druhé světové války.

c) Oddělení židovských dějin a judaistiky

Vedoucí oddělení Iveta Cermanová za asistence Alexandra Putíka redakčně připravila dvě čísla impaktovaného vědeckého časopisu *Judaica Bohemiae* LII (2017), 1, 2 a zahájila redakční práce na čísle 1 ročníku LIII (2018). Proběhla dvě zasedání redakční rady časopisu.

Pracovníci oddělení pokračovali v práci na dlouhodobých výzkumných úkolech včetně výzkumu v archívech a vědeckých knihovnách. Výsledky prezentovali ve vědeckých pracích, v přednáškách na konferencích a využili je rovněž pro doplnění interních databází.

Iveta Cermanová publikovala studii *Anti-Jewish Violence in Prague, 1744, through Contemporary Eyes: The Testimony of Joseph Kirschner Shohet* v *Judaica Bohemiae* 52 (2017), 1, studii *The Ramschak Chronicle: New Findings about the Genesis, Reception and Impacts of the Forgery* v *Judaica Bohemiae* 52 (2017), 2 a odevzdala kapitolu *Ramschakova kronika – židovské falzum z doby Rukopisů* pro kolektivní monografii *Rukopisy královédvorský a zelenohorský. Studie z recepce v kultuře a umění* (ed. Dalibor Dobáš, Praha: Academia, 2018). Iveta Cermanová a Alexandr Putík vystoupili s přednáškou *Úloha pražského židovského muzea v poválečném výzkumu židovských dějin* v rámci kongresového panelu P 81 Židé v Čechách a na Moravě v dějinách a historiografii na 11. sjezdu českých historiků v Olomouci (14. 9. 2017). A. Putík publikoval recenzi na knihu Lenky Matušíkové, *K dějinám Židů v českých zemích* (Národní archiv 2016) v *Judaica Bohemiae* 52 (2017), 2 a ve spolupráci s Vlastimilou Hamáčkovou vytvořil zprávu *Jan Heřman (1933–1986). Archivist and Historian* pro *Judaica Bohemiae* 52 (2017), 1. Kompletní bibliografii Jana Heřmana pro tuto publikaci vytvořil Daniel Polakovič. A. Putík a D. Polakovič vystoupili s příspěvky *David Gans a počátky židovského venkovského osídlení na Mělnicku a Zemské židovstvo v Čechách, vznik a struktura* na mezinárodní konferenci *Fenomén venkovských Židů* (Sušice, 22. listopadu 2017). D. Polakovič odevzdal dvě studie *Středověké hebrejské nápisy v českých zemích* a *Dokumentace Starého židovského hřbitova v Praze* pro sborník *Sepulcralia et Epigraphica* 9 (2018) a spolu s L. Uličnou dokončil příspěvek *Jewish Language Contacts: Selected Hydronyms of Bohemia, Bavaria and Austria in the Medieval Hebrew Literature* pro sborník z mezinárodní konference *Interwoven Regional Worlds: Jews and Christians in Bavaria, Bohemia and Austria (1349–1648)*, konané r. 2016 v Řezně. D. Polakovič dále vystoupil s přednáškou *Samuel Bettelheim (1873–1942), spoluzakladatel sbírky judaik v Univerzitnej knižnici v Bratislave* na mezinárodní konferenci *Fond judaik v Univerzitnej knižnici v Bratislave* (Bratislava, 5. 9. 2017), s příspěvkem *Dokumentace židovských hřbitovů v rámci ŽMP* na kongresovém panelu P 81 Židé v Čechách a na Moravě v dějinách a historiografii na 11. sjezdu českých historiků v Olomouci (14. 9. 2017) a s referátem *Staré židovské*

hřbitovy v Prostějově na konferenci Proměny židovského života: Moravští Židé na přelomu 19. a 20. století (Olomouc, 20. 10.2017). Společně s Pavlem Kocmanem vystoupil s příspěvkem *Židé v hradbách, Židé na hradbách, Židé před branami – Vztah židovského obyvatelstva v českých zemích k městskému opevnění ve středověku a v raném novověku* na mezinárodní konferenci Město a jeho hradby (Praha, 11. 10.2017). P. Kocman publikoval příspěvek *Dvě drobnosti k dějinám židovské obce v Hodoníně* ve sborníku *Židé a Morava XXIII* (2017), recenzi na publikaci Daniela Bouška a kol., *Dvarim meatim: Studie pro Jiřinu Šedinovou*, v Časopise Matice moravské 136 (2017), odevzdal studii *Traces of the Moravian Jewish Political Communities in Archival Sources and Expert Literature* pro *Judaica Bohemiae* 2018, 1 a kapitulu *Osudy židovské komunity* pro publikaci *Holešov. Město ve spirálách času* (Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 2018). Vystoupil rovněž s příspěvkem *Specifika židovských dějin na Moravě ve středověku a raném novověku* v rámci kongresového panelu P 81 *Židé v Čechách a na Moravě v dějinách na 11. sjezdu českých historiků v Olomouci* (14. 9. 2017) a s přednáškou *Reflexe židovských osobností a židovské historie v toponomastice, památnících a živé tradici města Mikulova* na konferenci *Židé a Morava XXIV* (Kroměříž, 8. listopadu 2017).

Členové oddělení se podíleli na přípravě nové expozice ve Španělské synagoze. I. Cermanová vytvořila libreto a finální obsahové náplně vitrín *Josefínské reformy a počátky židovské emancipace / Židovské osvícenství a nové školství*, dále *Templ v Dušní / Od Staré školy k Templu: náboženská reforma v Praze* a konečně *Textil a stříbro ze Staré školy a Španělské synagogy*. A Putík a D. Polakovič zahájili přípravu obsahových náplní pro AV prvky nové expozice (databáze *Židovské obce v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*; databáze *Osobnosti emancipace*).

Důležitou součástí práce oddělení byla popularizace výsledků vědecké práce prostřednictvím přednášek a spolupráce s médii. Česká televize 5. listopadu 2017 odvysílala premiéru dokumentárního pořadu *Hádanky domů života II*, díl 8: Brandýs nad Labem, na kterém se podíleli A. Putík a D. Polakovič. P. Kocman vedl od února do května 2017 seminář *Archivní prameny k dějinám Židů v českých zemích* v Centru judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových FF UP v Olomouci. I. Cermanová a A. Putík přednesli 19. 4. a 26. 4. 2017 přednášky *Židovská komunita v raném novověku I a II* v rámci cyklu Základní problémy studia starších českých dějin I. pro studenty historie na FF UK navazujícího magisterského studia (specializace Starší české dějiny). A. Putík připravil přednášku se speciální prohlídkou zaměřenou na osobnost Maharala pro skupinu francouzských novinářů v rámci přípravy otevření výstavy *Golem! Avatars d'une légende d'argile* (8.3.–16.7.2017) v pařížském Musée d'art et d'histoire du Judaïsme (press trip organizovaný agenturou Czechtourism 7. 2.2017) a odborně spolupracoval při přípravě scénáře k natáčení seriálu *Kevin Alone in Prague* (květen 2017). D. Polakovič přednesl přednášku *Cesty na Sion. Migrace českých a moravských Židů do Erec Jisrael v 19. století* na setkání mladých rodin českých a slovenských Židů Limmud (Blansko, 25. 5.2017) a poskytl rozhovor o dokumentaci židovských hřbitovů pro Věstník ŽNO v českých zemích a na Slovensku (*Vracet lidem jména*, Roš Chodeš, červenec 2017). I. Cermanová provedla odbornou korekturu části scénáře týkající se židovské problematiky dokumentu České televize *Panovnice* o Marii Terezii (září 2017).

A. Putík prováděl genealogický výzkum pražských židovských rodin a do genealogické databáze vložil dalších 450 osob. Celkem tak databáze ke konci roku 2017 obsahovala 15 350 osob ze zamyšlených přibližně 20 000. D. Polakovič pokračoval v dokumentaci židovských hřbitovů v Praze a v osmi venkovských obcích. P. Kocman metodicky spolupracoval na projektu *Yerusha Slovakia*.

Po tragickém úmrtí autora *Encyklopedie židovských obcí Čech, Moravy a Slezska* Jiřího Fiedlera v roce 2015 byla pozastavena distribuce dosud nezpracovaných hesel encyklopedie a distribuují se pouze hotová hesla. Daniel Polakovič prováděl skenování kartotéky rukopisné verze encyklopedie.

Kromě běžné komunikace s odbornou i laickou veřejností a odpovědí na badatelské dotazy vyhotovili P. Kocman a A. Putík čtyři posudky na odborné studie. P. Kocman byl konzultantem a vedoucím jedné magisterské práce.

d) Archiv

Odborná činnost archivářů se nadále soustředila především na výzkum dějin Židů v okupovaném pohraničí a na dějiny židovské komunity v českých zemích po roce 1945. J. Vitámvášová pokračovala ve studiu a sestavování podrobného přehledu materiálu k židovské problematice v jednotlivých fondech Archivu bezpečnostních složek. V roce 2017 studovala materiály z fondů Zemský odbor bezpečnosti Praha, Vyšetřovací spisy, Svazky StB a Velitelství Státní bezpečnosti (prostudováno 7 signatur, celkem 1306 stran). Digitální kopie byly z větší části po prostudování staženy z e-badatelny ABS, zbylé byly badatelkou nafočeny. Všechny digitální kopie jsou uloženy na 2 CD v archivu ŽMP, a jsou tak k dispozici k badatelským účelům pro pracovníky muzea.

Archiv ŽMP, Smíchovská synagoga

Muzejní archiv pokračuje ve spolupráci s muzei a archivy v pohraničních oblastech v organizování seminářů k novodobým dějinám Židů v Čechách. V roce 2017 vydalo ŽMP sborník *Židé v Čechách 6*, v němž byly publikovány referáty přednesené v říjnu 2016 na semináři v Kadani. Současně probíhaly přípravy na další seminář, který se bude v říjnu 2018 konat v Třeboni.

K výročí úmrtí odborného pracovníka židovského muzea Jana Heřmana byla publikována životopisná stať hodnotící přínos jeho práce jako archiváře a historika (V. Hamáčková – A. Putík, *Jan Heřman (1933–1986) – Archivist and Historian, Judaica Bohemiae LII/1, 2017, s. 119–130*).

V roce 2016 byl dokončen projekt *Yerusha Česká republika* podporovaný nadací *The Rothschild Foundation (Hanadiv) Europe*, v jehož rámci se ŽMP podílelo na vytvoření databáze archivních fondů a sbírek, které obsahují prameny k dějinám Židů v Sudetech v letech 1848–1938 a k tématu židovských politických obcí na Moravě. S prezentací výsledků tohoto projektu vystoupila J. Vitámvášová na mezinárodní konferenci *Digitalizace v paměťových institucích 2017*. Konferenci pořádal Státní oblastní archiv v Třeboni ve dnech 18. 9. – 20. 9. 2017 při příležitosti 10. výročí zahájení digitalizace pramenů v

jihočeských archivech. Své digitalizační projekty zde prezentovali pracovníci archivů, muzeí a knihoven z České republiky a Rakouska.

V rámci přípravy nové expozice ve Španělské synagoze se V. Hamáčková věnovala studiu literatury a pramenů k tematice židovských podnikatelů. Výsledky využila jako podklad pro výběr exponátů v regionálních muzeích a archivech.

Ve spolupráci s Oddělením židovských dějin a judaistiky se archiv podílel na dokumentaci židovských hřbitovů a zhodnocení získaného epigrafického materiálu. V roce 2017 pokračovala L. Petrusová ve zpracovávání dokumentace hřbitova v Habrech. Pracovníci muzea se rovněž zúčastnili 16. zasedání k problematice sepulkrálních památek (konference Ústavu dějin umění AV ČR), jehož judaistická část proběhla dne 26. 10. 2017. Na Starém židovském hřbitově v Praze byl vykonáván odborný dohled nad rekonstrukcemi a restaurátorskými pracemi (V. Hamáčková). Byl zpracován text dokumentující péči ŽMP o Starý židovský hřbitov (pro potřeby prezentace dokládající péči židovské komunity o židovské památky, kterou připravovala Židovská obec v Praze pro Asociaci pro rozvoj nemovitostí).

Pracovníci archivu se zúčastnili konferencí o současných trendech v archivnictví, především o otázkách spojených s digitalizací – 17. celostátní archivní konference (Liberec 25. 4. – 27. 4. 2017), Konference českého komitétu Modrého štítu: Krizové plány v paměťových institucích v současných podmínkách (24. 10. 2017), 18. konference Archivy, knihovny a muzea v digitálním světě (pořádal Národní archiv ve spolupráci s Národní knihovnou a Svazem knihovníků a informačních pracovníků ČR, 29. 11.–30. 1. 2017). Archivní správa MV ČR uspořádala 4. 10. 2017 konferenci k programu ELZA (Elektronické zpracovávání archiválií) pro popis archiválií podle nových *Základních pravidel pro zpracování archiválií*. Cílem konference, navazující na konferenci a seminář uspořádané v roce 2016, byla prezentace výsledků dalšího vývoje programu ELZA a prvních zkušeností s implementací tohoto programu v archivech. Školení se zúčastnili tři pracovníci archivu. J. Vitámvásová absolvovala školení v PEvA (Program pro evidence v archivu).

Muzejní archiv zaznamenal v roce 2017 celkem 183 badatelských návštěv. Studovalo zde 87 badatelů, z toho 73 tuzemských a 14 zahraničních. Ke studiu bylo předloženo 1893 evidenčních jednotek ze 114 fondů. Zájem badatelů se jako v minulých letech soustředil na rodopis, dějiny jednotlivých židovských obcí a dokumentaci nemovitých památek (hřbitovy, synagogy). Pracovníci archivu zpracovali 12 rešerší a poskytli na 130 konzultací a odpovědí na písemné dotazy. Pro badatelské potřeby a výstavní účely bylo zpracováno 102 skenů a zhotoveno 50 xeroxových kopií. Na výstavu *Olomoucká synagoga (1897–1939)*, pořádanou ve dnech 19. 10. 2017 – 7. 1. 2018 Muzeem umění Olomouc ve spolupráci se Židovskou obcí Olomouc a Židovským muzeem v Praze, zapůjčil archiv ŽMP dvě knihy hazkarot z archivního fondu ŽNO Olomouc. K oběma knihám byla zpracována katalogová hesla.

e) Knihovna

Muzejní knihovna měla v roce 2017 celkem 455 registrovaných čtenářů. V knihovně a multimediálním centru se uskutečnilo 916 badatelských návštěv, další odborné dotazy byly vyřizovány písemně. Během roku bylo z fondu knihovny vypůjčeno 2428 dokumentů, z toho 1404 absenčně. Knihovna nabídla stejně jako v minulých letech i výpůjčky meziknihovní výpůjční službou. Jiným knihovnám bylo zapůjčeno 60 dokumentů, pro zaměstnance muzea bylo vyřizováno 42 výpůjček či kopií článků a statí.

V Galerii Roberta Guttmanna se zaměstnanci knihovny podíleli na výstavě *Pojď, milý můj... – Ilustrace k Písni písní*. Kurátoři M. Bušek a A. Pařík představili vedle zápůjček z jiných institucí také několik desítek knih z fondu knihovny.

Za odbor knihovny se M. Bušek zúčastnil tří mezinárodních konferencí. Ve dnech 23.–24. 3. 2017 vystoupil v Paříži na konferenci organizované École nationale supérieure des sciences de l'information et des bibliothèques *Où sont les bibliothèques spoliées par les nazis? Tentatives d'identification et de restitution, un chantier en cours* s příspěvkem *Provenience research in the book collection of the Jewish Museum in Prague: a current case of Provenience Research*, dále 2.–4. 5. 2017 ve Vídni na konferenci organizované Universitätsbibliothek Universität Wien *Accepting and Holding Objects "in Trust" – an International and Interdisciplinary Perspective* s příspěvkem *Provenience research in the book collection of the Jewish Museum in Prague* a 16.–17. 11. 2017 v Lipsku na konferenci pořádané Simon-Dubnow Institute *Placing the Irreplaceable – Restitution of Jewish Cultural Property* s příspěvkem *Restitution of Jewish Property in Post-War Czechoslovakia: Developments after 1948, Changes since 1989*. Dále se podílel na výběru a doplnění souboru exponátů do připravované expozice ve Španělské synagoze. Spolupracoval také na výběru a zajištění zápůjček na dvě zahraniční a dvě domácí výstavy.

Knihovna Židovského muzea v Praze je od roku 2012 zapojena do projektu *Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit*. Projekt koordinuje a odborně garantuje Oddělení národních jmenných autorit Národní knihovny ČR. Knihovna ŽMP jako lokální supervizor přispívá do databáze národních autorit jak novými záznamy, tak se podílí na opravě stávajících autorit. V roce 2017 M. Kotyzová zpracovala 262 nových jmenných a korporativních autorit.

Multimediální centrum knihovny v administrativní budově muzea i nadále zpřístupňuje zájemcům nejen odborné a muzejní databáze (databáze obětí šoa, databáze sbírkových předmětů, katalog knihovny, katalog sbírek), ale též Archiv vizuální historie USC Shoah Foundation Institute obsahující nahrávky rozhovorů s přeživšími šoa nebo těmi, kdo k tomuto období mohli podat svědectví. Podobné rozhovory jsou také obsaženy ve Fortunoff Video Archive for Holocaust Testimonies spravovaný Yale University a Židovské muzeum v Praze se stalo jedním z přístupových bodů k tomuto archivu. V Multimediálním centru je také možno zhlédnout ze záznamu večerní pořady Oddělení pro vzdělávání a kulturu, pokud se podařilo zajistit souhlas přednášejícího. Pro badatele je přístupná příruční knihovna a návštěvníci zde též mohou zakoupit publikace vydávané muzeem.

f) Zastoupení v domácích a zahraničních organizacích

ŽMP v roce 2017 nevyslalo svého zástupce na pravidelné výroční zasedání Asociace evropských židovských muzeí do španělského Toleda, účastnilo se však pravidelně na zasedáních Asociace muzeí a galerií ČR (D. Veselská) a na výročním zasedání Českého výboru ICOM (M. Veselská). Kurátorka uměleckých sbírek M. Sidenberg zastupovala ŽMP ve správní radě Evropského institutu odkazu šoa, o. p. s., Knihovna ŽMP je členem knihovnických organizací SKIP (Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR) a SDRUK (Sdružení knihoven ČR). ŽMP je dále Z. Pavlovskou zastoupeno v české delegaci International Holocaust Remembrance Alliance – IHRA (dříve Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research – ITF). M. Frankl i nadále zastupoval ŽMP v Evropské infrastruktuře pro výzkum holocaustu – EHRI, ředitel ŽMP L. Pavlát jako dříve působil jako člen Redakční rady Nakladatelství Academia, P. Kocman byl nadále činný ve Společnosti pro dějiny židů v České republice.

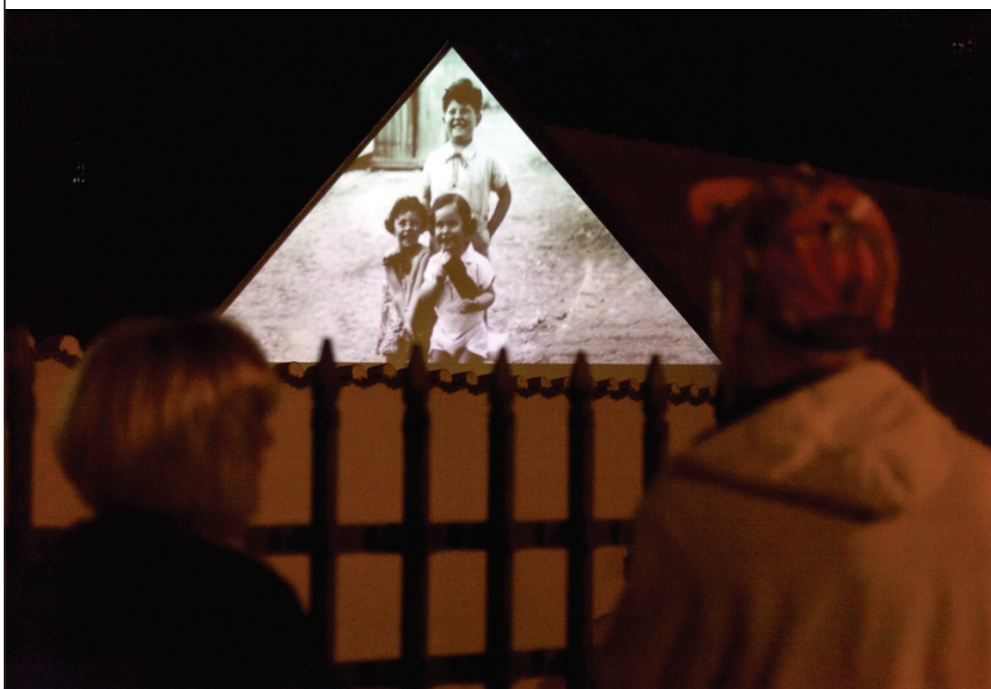
8 Příprava nových expozic a modernizace muzea

V roce 2017 pokračovaly práce na modernizaci Památníku českých a moravských obětí šoa v Pinkasově synagoze. Ve spolupráci s firmou Deep Vision, s.r.o. byl vypracován návrh navigace v prostorách Památníku stejně jako mobilní aplikace a bylo dokončeno i grafické řešení nových venkovních panelových expozic (*Historie Pinkasovy synagogy, Památník obětím šoa z českých zemí a Cesty bez návratu/Deportace Židů z českých zemí v letech 1939-1945*). Vyšším dodavatelem stavby se na základě výběrového řízení stala firma Konsit.a.s.

V Pinkasově synagoze byly dále na základě prověřených podnětů provedeny opravy tří dat v soupisech obětí šoa z řad českých a moravských Židů.

Dne 16. 10. 2017 byla zahájena večerní venkovní projekce *Tváře obětí šoa* na štít mikve Pinkasovy synagogy (dodavatel projekční techniky firma st.dio s.r.o., dodavatel digitální prezentace pro projekt venkovní projekce firma Metamechanics s.r.o.). Záměrem je přiřadit tvář alespoň k některým ze jmen obětí z Čech a Moravy, která jsou napsána na zdech uvnitř Pinkasovy synagogy. Fotografie těch, kteří zahynuli, získalo muzeum od široké veřejnosti a především přeživších šoa. Promítání probíhá každý večer kromě pátků a židovských svátků. V zimních měsících trvá až dvě a půl hodiny denně, v letních pak pouze tři čtvrtě hodiny s ohledem na prodlužující se dobu západu Slunce a následné setmění.

Venkovní projekce Tváře obětí šoa promítaná ve večerních hodinách na štít mikve Pinkasovy synagogy.

V roce 2017 rovněž pokračovala kurátorská a částečně i technická příprava nové podoby stálé expozice ve Španělské synagoze s pracovním názvem *Židovská emancipace, šoa a poválečné Československo (1780 – současnost)*. Autorem libreta, jež tematicky vychází ze stávající expozice, je PhDr. Arno Pařík. Změnu doznají především prostředky a styl prezentace, její stylové a technické provedení, které počítá s multimediálními a interaktivními prvky. Ve výběrovém řízení zvítězila architektonická kancelář Petr Franta architekti. V roce 2017 byla dopracována finální verze libreta a byly uzavřeny smlouvy s externími

kurátory jednotlivých obsahových částí expozice a autory obsahů pro AV prvky nové expozice. Byl též dokončen výběr sbírkových předmětů do vitrín od muzejních i externích kurátorů.

V roce 2017 rovněž probíhala kurátorská a částečně i technická příprava nové podoby stálé expozice s názvem *Kabinet Friedl: Dětské kresby z Terezína*, jež bude umístěna v prostoru, kde se v současné době nachází Galerie Roberta Guttmanna. Autorkou libreta je Mgr. Michaela Sidenberg. Během roku bylo na základě výběrového řízení vybráno architektonické řešení studia Marek Topič Architekti. Byly též dopracovány vizualizace projektu pro PR a fundraisingové účely a finální výstavní texty byly přeloženy do angličtiny.

Vizualizace projektu Kabinet Friedl:
Dětské kresby z Terezína

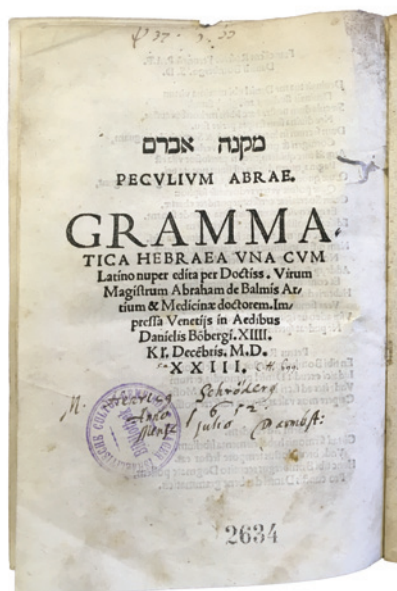

Jedním ze záměrů transformace muzea je též aktivněji zapojit do činnosti veřejnost. V tom sehrává významnou úlohu Společnost přátel Židovského muzea v Praze a aktivisté zařazení do stále se rozšiřujícího Dobrovolnického programu, zahájeného v roce 2011. V roce 2017 se do něj zapojilo 42 dobrovolníků, většinou studentů, kteří nejčastěji pomáhali při pořádání kulturních akcí a v Památníku českých a moravských obětí šoa v Pinkasově synagoze. Mimoto pomáhali v jednotlivých muzejních odděleních například skenováním, přepisováním rozhovorů s pamětníky, komunikací s návštěvníky na sociálních sítích muzea, archivací dokumentů či zpracováním videozáznamů.

9

Akvizice

BALMES, ABRAHAM DE: *Mikne Avram – Peculium Abrae*. Benátky: Daniel Bomberg, 1523. První vydání. (signatura ŽMP 2.634)

V roce 2017 se uskutečnila dvě řádná zasedání a dvanáct mimořádných (per rollam) jednání Sbírkotvorné komise ŽMP za účasti externích spolupracovníků. Nejvíce přírůstků v roce 2017 pocházelo z vlastního výzkumu muzea, konkrétně z průběžně zpracovávaných nálezů z genizy v Rychnově nad Kněžnou – celkem 262 evidenčních čísel, která zahrnovala 386 předmětů.

Druhou významnou skupinu přírůstků tvořily nákupy – zakoupeno bylo 34 předmětů evidovaných pod 12 evidenčními čísly. K zvláště cenným nákupům roku 2017 patří *Mohelbuch Karla Trauera z Lukavic* vydražený na aukci Kedem Auction House v Izraeli nebo obraz *Autoportrét s dýmku* od Friedricha Feigla zakoupený od londýnské Ben Uri Gallery, který zachycuje autora během pobytu ve Velké Británii (1939–1965).

Neméně významnou skupinu přírůstků tvořily dary věnované jednotlivci z tuzemska i zahraničí – 6 evidenčních čísel obsahujících 20 jednotlivin. Nejcenější dar roku 2017 představuje Rotulus k uctění Simona Edlera von Lämel, který ve sbírce doplní několik předmětů, které se vážou k historicky významné rodině Lämel a zároveň bude tuto rodinu reprezentovat v nové expozici ve Španělské synagoze.

Nejmenší skupinu přírůstků představovaly předměty z depozitáře, u nichž bylo zjištěno nesprávné evidenční číslo (celkem 2 nová evidenční čísla).

Knihovna ŽMP byla v roce 2017 obohacena o 1160 svazků. Přibližně 20 % přitom bylo získáno dary či výměnou. Během roku probíhala úspěšná jednání knihovny ŽMP s aukční síní Kestenbaum & Company (New York) ohledně restituce vzácného tisku *Balmes, Abraham de: Mikne Avram-Peculium Abrae* (Benátky: Daniel Bomberg, 1523), jenž se v březnu 2017 objevil v nabídce zmíněného aukčního domu. Po identifikaci tisku jakožto chybějícího z původního fondu knihovny pražské židovské obce, nyní historického fondu knihovny, byl vznesen požadavek na restituci. Pan Daniel E. Kestenbaum poté tisk stáhl z aukce a s držitelem tisku dospěl k dohodě o jeho navrácení do ŽMP. (D. E. Kestenbaum zmíněný tisk osobně předal řediteli ŽMP L. Pavlátovi 16. 1. 2018 v Auditoriu OVK ŽMP za odpovídající publicity.)

10

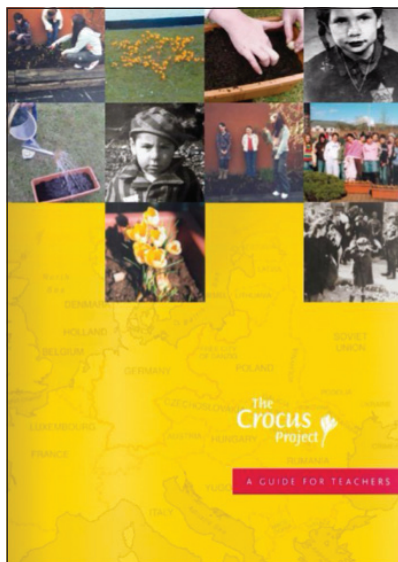
Vzdělávací aktivity

ŽMP stejně jako v minulých letech nabízelo prostřednictvím Oddělení pro vzdělávání a kulturu (OVK) četné pořady, programy a projekty.

Pražská pobočka OVK připravila 10 typů tematických přednášek a spolu s nimi 16 výtvarně nebo dramaticky pojatých interaktivních děl. Programy se týkaly nejrůznějších aspektů židovské kultury – tradic a zvyků, biblických dějin či dějin Židů v Čechách a na Moravě. Velká pozornost byla tradičně věnována výukovým programům s tematikou antisemitismu a šoa.

OVK Praha v rámci *Celoměstských programů podpory vzdělávání na území hl. m. Prahy pro rok 2017* dále rozvíjelo projekt na podporu žáků a pedagogů učňovského školství v otázkách prevence společensky nebezpečných jevů. Vznikla metodika pro pedagogy *Jak učit o antisemitismu* a byl vytvořen workshop pro studenty zaměřující se na problematiku současného antisemitismu v České republice. Cílem projektu, jehož se zúčastnilo 805 žáků učňovského školství, je účinně působit v oblasti prevence extremismu, rasismu a antisemitismu.

Všech vzdělávacích programů v pražské pobočce OVK se zúčastnilo 6729 českých žáků a studentů. Zároveň byly některé programy a semináře připraveny i pro zahraniční studenty. V roce 2017 se jich v pražské pobočce zúčastnilo 417 návštěvníků z Německa, USA, Velké Británie, Hongkongu a Jihoafrické republiky.

Začátkem školního roku 2017/2018 se muzeum již pošesté zapojilo do projektu *Krokus*, který pořádá irská organizace Holocaust Education Trust Ireland a každoročně se ho účastní školy z celého světa. Účastníci obdrželi od organizátorů prostřednictvím ŽMP cibulky žlutých krokusů, které žáci a studenti na podzim zasadili jako připomínku jednoho a půl milionu židovských dětí zavražděných během šoa. Projektu se v České republice zúčastnilo 218 základních a středních škol a mateřských škol. V září se do projektu poprvé zapojila pobočka OVK v Brně, která zajistila zásilky krokusů pro 270 základních a středních škol z celé Moravy.

Na různých projektech oddělení spolupracovalo s dalšími institucemi – mimo jiné s Národním institutem dětí a mládeže na literárně-historické soutěži *Daniel* či s organizací Freiwillige Terezín, která pravidelně organizuje besedy s pamětníky.

Za účasti 57 učitelů proběhly také čtyři dvoudenní semináře *Židé – dějiny a kultura*. Významným partnerem při dalším vzdělávání pedagogických pracovníků je již několik let Památník Terezín, s nímž ŽMP v roce 2017 pořádalo dva třídní semináře pro 100 učitelů na téma *Jak učit o holocaustu*. V březnu 2017 se za účasti 50 pedagogů uskutečnil také pátý výjezdní seminář v Plzni ve spolupráci s památníkem Yad Vashem, USC Shoah Foundation a Památníkem Terezín.

Také mnohé vzdělávací aktivity pobočky Oddělení pro vzdělávání a kulturu v Brně byly výsledkem spolupráce s dalšími institucemi. Osvědčila se především dlouhodobá spolupráce s Muzeem romské kultury při výuce vzdělávacího programu *Nezapomeneme*, který se uskutečnil v prostorách Muzea romské kultury. Celkem 11 programů zde navštívilo 246 studentů. Ve spolupráci s Regionálním muzeem v Mikulově proběhly v mikulovské synagoze 3 dílny z nabídky OVK, kterých se zúčastnilo 76 žáků. Pro veřejnost byla v téže synagoze uvedena přednáška o hebrejských nápisích. Ve spolupráci s Městským

kulturním střediskem Náměšť nad Oslavou se v jejích prostorách uskutečnily 3 dílny *Hanin kufřík* spojené s prohlídkou výstavy *Cesty zmizení*, kterých se zúčastnilo 69 žáků. Na výstavě fotografií J. Buxbauma v křížové chodbě Nové radnice byly organizovány 4 dílny *Badatel*, jejichž téma židovských tradic a zvyků vhodně korespondovalo se zaměřením Buxbaumova díla. Programu se zúčastnilo 102 žáků.

Oddělení pro vzdělávání a kulturu v Brně zajišťovalo též komentované prohlídky po místním židovském hřbitově a synagoze. Nabídky komentovaných prohlídek využilo na 1162 studentů a členů zájmových sdružení.

Nabídku brněnských výukových programů doplnilo divadelní představení Divadla Kufr nazvané *Židovka aneb Žonglování se životem*, které vzniklo pod záštitou oddělení v Brně již v roce 2007. Derniéry divadelního představení, na něž navázala beseda s pamětníkem, se zúčastnilo 79 žáků a studentů.

Pozornost byla věnována programům pro pedagogy a jejich dalšímu vzdělávání. Za účasti 57 učitelů v brněnském OVK proběhly dva čtyřdenní semináře *Židé – dějiny a kultura*.

Všech vzdělávacích programů v brněnské pobočce Oddělení pro vzdělávání a kulturu se zúčastnilo 4410 žáků a studentů.

V roce 2017 pokračoval již sedmnáctým rokem vzdělávací projekt ŽMP *Zmizelí sousedé*, určený žákům základních a středních škol. Pražská pobočka Oddělení pro vzdělávání a kulturu na tomto projektu pracovala od roku 2017 samostatně. Tento unikátní projekt mapuje osudy obětí šoa přímo v místě bydliště účastníků projektu. Jeho cílem není jen dokumentovat osudy Židů za druhé světové války, ale klade důraz na postoje a přístup účastníků projektu k etnickým a náboženským menšinám.

Projekt *Zmizelí sousedé* byl ve školách i v roce 2017 realizován formou studentského průvodcovského semináře, kdy menší skupina proškolených studentů vybavená doprovodnými texty k jednotlivým panelům a pracovními listy prováděla své spolužáky výstavou. Projektu se aktivně zúčastnilo přibližně 300 studentů v roli průvodců a výstavu zároveň zhlédlo na chodbách škol 2500 studentů.

Díky spolupráci s Úřadem vlády České republiky byla výstava a projekt *Zmizelí sousedé* prezentován v šesti základních školách Ústeckého kraje. Kopie výstavy je současně trvale umístěna v Památníku Terezín. Výstava na mnoha místech díky aktivnímu podílu učitelů a dětí na projektu podnítila zájem a péči nejen o pamětníky, ale také o záchranu židovských památek. Projekt rovněž aktuálně reflektuje projevy antisemitismu v jednotlivých obcích a školách. V tomto ohledu se jedná o pozitivní posun.

a) Večerní pořady v Oddělení pro vzdělávání a kulturu

Kulturní pořady pro veřejnost připravovaly v roce 2017 jak pražská, tak brněnská pobočka.

V roce 2017 pořádala pražská pobočka Oddělení pro vzdělávání a kulturu (OVK) pravidelně sedm večerních programů měsíčně s celkovou návštěvností 2634 osob (69 pořadů). V Maiselově synagoze probíhal žánrově různorodý program tvořený koncerty klasické hudby s vazbou na židovskou tematiku, diskuzemi a komponovanými večery. V prostorách auditoria OVK se nadále konaly zejména přednášky, projekce a výstavy.

Stejně jako v předchozím roce nabídly koncerty v Maiselově synagoze posluchačům kvalitní komorní klasickou hudbu v podání předních českých interpretů. V pravidelném měsíčním koncertním cyklu vystoupily následující soubory a umělci: More Maiorum, Petr Wagner s Přemyslem Vackem, Duo Beautiful Strings, komorní sbor En Arché, Duo Teres, České smyčcové duo, Victoria Ensemble a Concerto Aventino, Petr Wagner a Helena Matyášová, komorní smíšený sbor Subito a Sedláčkovu kvartetu. Výjimečnými uměleckými zážitky mimo pravidelnou koncertní řadu byl koncert Bennewitzova kvarteta pořádaný při příležitosti Jom ha-šoa, v jehož druhé části přednesla melodram *Píseň o lásce a smrti korneta Kryštofa Rilka* od Viktora Ullmanna vynikající Soňa Červená. Velký ohlas měly i koncert polské instrumentalistky a skladatelky Karoliny Ciché spojený s autorským čtením slavné polské spisovatelky Olgy Tokarczuk, aktovka Jacoba Gordina *Dement Lemach* v podání herečky Hany Frejkové nebo večer s písněmi a verši rusko-židovského básníka, písničkáře a disidenta Alexandra Galiče v podání Aleny Hanusové a Milana Dvořáka.

České smyčcové duo

Velké návštěvnosti se v Maiselově synagoze nadále těšily diskuzní panely s tuzemským i zahraničním obsazením na aktuální či historická témata se vztahem k židovství. Zvláště zajímavá témata a skvělé obsazení přitom přinesly diskuze, jimiž se ŽMP opět zapojilo do Festivalu demokracie pořádaného v rámci 21. ročníku mezinárodní konference Forum 2000. Mezi účastníky byli profesorka islámských a mezináboženských vztahů Mona Siddiqui (Edinburská Univerzita / Velká Británie), profesor filosofie Akeel Bilgrami (Kolumbijská univerzita / USA), přední odborník na evropské právo a migraci Liav Orgad (WZB Berlin Social Science Center / Izrael), politolog profesor Šlomo Avineri (Hebrejská univerzita v Jeruzalémě / Izrael) a vedoucí programu studia diplomacie a konfliktů na Interdisciplinárním centru v Herzliji Amichai Magen (Izrael). Z tuzemských osobností se v rámci představení knih či pořadů věnovaných specifickým historickým i aktuálním tématům a výročím objevili mezi jinými Jaroslav Šebek, Rudolf Vévoda, Miloslav Szabó a Michal Frankl, Pavel Hošek, Jan Fingerland, Jiří Schneider, Vladimír Petkevič, Zuzana Dostálová, Denisa Červenková, Štěpán Menaše Kliment, Michel Perottino, Vít Hloušek, Bára Procházková, Zuzan Lizcová, Daniel Kaiser, Kateřina Králová, Jiří Kocian, Jakub Mlynář, Petr Brod, Petr Chrdle, Blanka Soukupová, Peter Scheiner, Fedor Gál nebo Agata Schindler. V roce 2017 se uzavřel cyklus *Naše 20. století*, v jehož průběhu se veřejnosti představovali židovští pamětníci. Ve třetí řadě cyklu, zaměřené na příběhy českých Židů v druhé polovině 20. století, pozvání do Maiselovy synagogy přijali Karol Sidon, Harry Farkaš, David Stecher, Frank Reiss, Leo Pavlát a Jiří Daníček.

V neděli 2.4. 2016 probíhal v prostorách Maiselovy synagogy jeden z večerů 6. ročníku Malého židovského festivalu organizovaného sdružením Muzika Judaica z.s.

Auditorium OVK se stalo především místem konání odborně zaměřených přednášek a filmových projekcí spojených s přednáškami filmové historičky Alice Aronové. Židovským spisovatelům 20. století byl věnován cyklus literárního historika Erika Gilka z Univerzity Palackého v Olomouci a tématem židovské literatury byly propojeny i přednášky Marie Vachenaue nebo Hanse-Christiana Trepteho. Na ostatních odborných přednáškách se podíleli Daniel Ziss, Jan Zouplna, Martin Hemelík, David Venclík, Tereza Halusková, Ladislava Chateau, Josef Blaha nebo Anna Sedláčková.

V prostorách pražské pobočky se rovněž uskutečnilo šest výstav. V roce 2017 se jednalo o novou putovní výstavu *Nechte mě být, jaká jsem – životní příběh Anne Frankové*; výstavu fotografií Judy Passowa *Skotští Židé. Identita, příslušnost a budoucnost*, výstavu studentských prací z XVIII. ročníku výtvarné soutěže Památníku Tereziín *Mám se v Terezíně velice dobře...?*; výstavu *Židovská odborná škola Masada v Darmstadt 1947–48* a výstavu fotografií Lukáše Falteiska *Izrael zespodu*.

Některé projekty byly připraveny ve spolupráci s jinými organizacemi a jejich projekty. Patřily k nim Pražské centrum židovských studií při FFUK, Pražský literární dům autorů německého jazyka, Polský institut v Praze, Diskuze v Maislovce, Duchovní dialogy, Festival demokracie a Forum 2000.

I v roce 2017 se se zájmem setkaly pořady pro rodiče s dětmi, které se konaly každou druhou neděli v měsíci, a celkem se jich zúčastnilo 224 osob. Pořádání dílen podpořil Nadační fond obětem holocaustu.

Brněnská pobočka Oddělení pro vzdělávání a kulturu nabídla veřejnosti v podvečerních hodinách 67 pořadů, které navštívilo 2101 návštěvníků. V roce 2017 byly zahájeny dva cykly přednášek. Cyklus *Moravští židovští podnikatelé* doc. Bohumíra Smutného z Moravského zemského archivu se zaměřil na úspěšné židovské podnikatele z Brna a okolí v období od začátku průmyslové revoluce do 2. světové války a cyklus přednášek prof. Ingeborg Fialové z Katedry germanistiky Univerzity Palackého v Olomouci byl věnován *Německé židovské literatuře*.

V roce 2017 se velkému zájmu veřejnosti těšily besedy. Pozvání do nich přijali novinář Karel Hviždala, filmový historik Pavel Taussig, česko-izraelský vojenský veterán Hugo Marom, sociolog Fedor Gál a spisovatel Ivan Klíma s psychoterapeutkou Helenou Klímovou.

Úspěšně proběhl diskusní večer nazvaný *Podstata štěstí* s vrchním zemským rabínem Karolem Efraimem Sidonem, římskokatolickým knězem a publicistou Janem Hanákem a filozofem a teologem Milanem Klapetkem. Velké návštěvnosti se také těšil moderovaný diskusní večer nad knihou Alaina Finkelkrauta *Jedině to je přesné* nazvaný *Společenské proměny současné Francie očima židovského intelektuála*. Pozvání k diskusi přijali politolog prof. Vít Hloušek (FSS MU), historik prof. Jiří Hanuš (FF MU), politolog Michal Pink, Ph.D. (FSS MU) a romanista prof. Petr Kyloušek (proděkan FF MU). Moderátorem večera byl novinář Petr Brod.

V listopadu 2017 se v Brně uskutečnil první český festival Bruna Schulze věnovaný tomuto jednomu z nejvýznamnějších polských meziválečných umělců. Festival při příležitosti 125. výročí Schulzova narození a 75. výročí jeho tragické smrti byl uspořádán ve spolupráci s katedrou polonistiky FF MU a Centrem experimentálního divadla. V rámci festivalu vystoupila v OVK Brno polská hudební skupina *Male instrumenty*, uskutečnila se přednáška filmového historika Jaromíra Blažejovského doplněná promítáním filmu *Sanatorium na věčnost*, dále projekce krátkých filmů polské režisérky a scénáristky Aliny Skiby a bratří Quayů, projekce dokumentu Marcina Giżyckého *Alfred Schreyer z Drohobyče* o jednom z posledních žijících žáků Bruna Schulze a pro děti byla připravena výtvarná dílna *Bruno: Chlapec, který se naučil létat*.

Na přelomu měsíce října a listopadu se v prostorách křížové chodby Nové radnice v Brně uskutečnila ve spolupráci brněnské pobočky Židovského muzea v Praze, Židovské obce Brno a Statutárního města Brna výstava fotografií Jindřicha Buxbauma *Život v diaspoře*.

OVK Brno se dále zapojilo do mezinárodní konference *Místo utrpení jako místo paměti aneb Cejl v kontextu českých dějin* s příspěvkem zaměřeným na osud brněnských židovských obyvatel.

V rámci nedělních dětských dílen pro veřejnost proběhlo 10 programů zaměřených na židovské svátky a příběhy z Tóry, které navštívilo 142 dětí. Pořádání dílen podpořil Nadační fond obětí holocaustu.

b) Koncerty a další kulturní akce ve Španělské synagoze

Ve Španělské synagoze ŽMP uspořádalo nebo se podílelo na realizaci řady koncertů a dalších kulturních akcí.

Při příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti se 26. 1. 2017 konal ve spolupráci s Židovskou obcí v Praze a Nadačním fondem obětí holocaustu již tradiční slavnostní koncert v podání harfenistky Kateřiny Englichové a hoboisty Viléma Veverky. Na programu byly skladby Maurice Ravela, Paula Hindemitha, Günthera Raphaela a Gideona Kleina.

Dne 29. června ve Španělské synagoze vystupoval dětský sbor *Commonwealth Youthchoirs* z Philadelphie (USA), jenž přednesl jak tradiční židovské skladby, tak díla L. Bernsteina, H. Krásky, S. Schwartze, J. Leavitta a A. E. Naplana.

Ve Španělské synagoze dále i v roce 2017 probíhaly pravidelné koncerty pořádané agenturou BM ART. Celkem se jich uskutečnilo 238.

Kytarista Lubomír Brabec pokračoval v roce 2017 ve Španělské synagoze se svým cyklem koncertů klasické hudby nazvaným *Pražské hudební večery*.

Tradiční slavnostní koncert při příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti se konal 26. 1. 2017.

Celkem se v roce 2017 uskutečnilo ve Španělské synagoze 245 koncertů.

Katalog k výstavě Labyrintem normalizace. Židovská obec jako zrcadlo většinové společnosti

V roce 2017 ŽMP vydalo devět publikací, odborný periodický sborník a řadu tiskovin propagujících akce a aktivity muzea.

K výstavě Židovského muzea v Praze *Labyrintem normalizace. Židovská obec jako zrcadlo většinové společnosti* byl vydán stejnojmenný katalog v české a anglické jazykové verzi z pera autora výstavy Martina Šmoka. Katalog byl vydán v nákladu 700 kusů v české a 300 kusů v anglické verzi.

Jako každý rok vyšel odborný časopis *Judaica Bohemiae*. Ten se specializuje na vydávání odborných studií k dějinám a kultuře Židů v českých zemích, respektive širším středoevropském prostoru (území někdejší habsburské monarchie). Časopis vychází od roku 1965 a jeho publikačním jazykem je angličtina a němčina. Na obsahu časopisu se pravidelně podílejí vedle českých i zahraniční přispěvatelé. Od roku 2009 je časopis vydáván opět dvakrát ročně (v letech 1994–2008 byla publikace ročenkou).

Červnové číslo 52 (2017), 1 zahajuje studie Ivety Cermanové nazvaná *Anti-Jewish Violence in Prague, 1744, through Contemporary Eyes: The Testimony of Joseph Kirschner Shohet*, jež shrnuje dosavadní znalosti o osudech pražských Židů za válek o rakouské dědictví, rozebírá jejich obraz v dobových svědectvích a představuje dosud neznámý pramen, jenž r. 2009 obohatil sbírky ŽMP – rodinný svitek Josefa Kirschnera Šocheta, líčící autorovy zážitky z pogromu 26.-27. 11. 1744. V následující studii *Early Documentation of the Shoah in the Czech Lands: The Documentation Project and the Prague Jewish Museum (1945–1947)* se Magda Veselská zabývá aktivitami jednotlivců, kteří se sběrem autentických dokumentů během 2. světové války a krátce po ní snažili zaznamenat pronásledování Židů (tzv. Dokumentační akce). Studie z pera Petra Vítámváse kriticky hodnotí dosavadní názory na počátky židovského osídlení Boskovic ve středověku a prokazuje, že počátky židovského osídlení zde lze datovat až do 16. století. Rubrika Zprávy přináší příspěvek A. Putíka a V. Hamáčkové o osobnosti a díle historika, archiváře a prvního redaktora *Judaica Bohemiae* Jana Heřmana. Lenka Uličná informuje o dlouhodobém projektu ŽMP na komplexní zpracování nálezů z geniz Čech a Moravy a István Pál Ádám o konferenci *The Holocaust and its Aftermath from the Family Perspective*, konané 15.–16. 3. 2017 v Praze.

Prosincové číslo *Judaica Bohemiae* 52 (2017), 2 obsahuje studii Pavla Sládka *Admiration and Fear: New Perspectives on the Personality of Judah Leva ben Betzalel – the Maharal*, jež přináší nové pohledy na jednu z nejvýznamnějších osobností rabínské kultury 16. století, pražského Maharala. Studie *The Ramschak Chronicle: New Findings about the Genesis, Reception and Impacts of the Forgery* Ivety Cermanové přináší nové poznatky k recepční historii, osobnosti a motivaci tvůrce tzv. Ramschakovy kroniky, historického falza k dějinám českých Židů z počátku 20. let 19. století. Studie *In Search of the Original Tunes: The 'Collection of Old Prague Synagogue Chants' by Siegmund Schul and Salomon Lieben in 1935–1941* z pera Marthy Stellmacher představuje projekt transkripce a analýzy židovských synagogálních zpěvů, který proběhl v Praze v předvečer šoa. V rubrice Zprávy informuje Agnes Kelemen o konferenci *New Approaches to the History of the Jews under Communism* uspořádané v Praze Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR v květnu 2017.

Koncem roku 2017 vyšel sborník příspěvků z 6. ročníku semináře k dějinám Židů v Čechách, který uspořádalo v říjnu 2016 Židovské muzeum v Praze ve spolupráci se Státním oblastním archivem v Litoměřicích a Státním okresním archivem Chomutov se sídlem v Kadani. Stejně jako předchozí semináře – konané v roce 2006 v Liberci, 2008 v Nýrsku, 2010 v Tachově, 2012 v Trutnově a 2014 v Teplicích –

Židé v Čechách 6

Storník příspěvků ze semináře konaného v říjnu 2016 v Kadani

zaměřil se i tento seminář, konaný v Kadani, především na novodobou problematiku s důrazem na dějiny Židů v pohraničí. Účastníci semináře věnovali pozornost hlavně období holocaustu a jeho důsledkům pro život židovských komunit i jednotlivců. Mnozí archiváři se nadále zabývali hodnocením archivních pramenů k židovským dějinám, které se nacházejí v českých archivech. Tato tematika je tentokrát rozšířena o ukázky charakteru a významu hebrejských pramenů, ať už archivních nebo epigrafických. Výrazný přínos představuje stať věnovaná židovské sfragistice, tento okruh témat posouvá ovšem časovou hranici zaměření semináře hlouběji do minulosti. Publikace byla vydána v nákladu 400 kusů.

Z reedice bylo dále s novou obálkou vydáno šest jazykových verzí publikace Arna Paříka *Židovská Praha*, průvodce po historii pražské židovské obce a Židovského Města s více než stem barevných fotografií pražských synagog, židovských hřbitovů a dalších památek (anglicky v nákladu 1500 kusů, německy v nákladu 1000 kusů, francouzsky v nákladu 300 kusů, španělsky v nákladu 300 kusů, italsky v nákladu 500 kusů a česky v nákladu 200 kusů).

V české i anglické verzi pokračovalo též vydávání čtvrtletního elektronického *Zpravodaje/Newsletteru* i tištěného dvoutměsíčního programového přehledu muzea, obsahujícího základní informace o památkách ve správě muzea, jeho stálých expozicích a aktuálně připravovaných výstavách, koncertech, programech pro rodiče a děti, komentovaných prohlídkách, přednáškách a diskusních večerech.

V nákladu 500 kusů v češtině a 500 kusů v angličtině byla rovněž vydána aktualizovaná verze informační brožury muzea pro potenciální sponzory.

Průběžně, podle aktuální potřeby, byly také doplňovány letáčky ke vstupenkám ve své současné šesti-jazyčné podobě a s upravenou grafikou.

Pro 14. ročník Pražské muzejní noci byl připraven česko-anglický informační DL leták v nákladu 3 500 kusů.

a) Zápůjčky

Židovské muzeum v Praze nadále spolupracovalo s mnoha domácími a zahraničními politickými, administrativními, kulturními, akademickými a vzdělávacími institucemi. V různých oblastech činnosti se jednalo o 188 tuzemských a 116 zahraničních subjektů.

Ve sbírkové oblasti muzeum pokračovalo v již započatém systému uzavírání jednoletého až tříletého smluvního vztahu s českými dlouhodobými vypůjčiteli. Aktuálně jde o 9 českých židovských obcí a dalších 12 kulturních subjektů. V roce 2017 bylo prodlouženo 12 smluvních vztahů, přičemž každému předcházela kontrola a vyhodnocení fyzického stavu předmětů ze strany pracovníků ŽMP. V zahraničí ŽMP dlouhodobě participuje výpůjčkou ve 4 expozicích.

ŽMP se svými výpůjčkami podílelo též na krátkodobých výstavách pořádaných v České republice jinými organizacemi. Tradičně nejvíce výpůjček bylo ze souboru vizuálního umění. Umělecká díla ze sbírek muzea se tak objevila v rámci úspěšných projektů: *Friedrich Feigl: Oko vidí svět* (Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou) a *Otto Gutfreund: Od kresby k soše* (Západočeská galerie v Plzni).

Z krátkodobých výpůjček do zahraničí patřily k nejzajímavějším projektům výstavy *Golems. Contemporary avatars of a clay figure* v Musée d'art et d'histoire du Judaïsme v Paříži, *Up/Rooted. Four Woman Artists in Exile* v Museum der Moderne v Salcburku, *Maria Theresa – Jubilee Exhibition 2017* v Schloß Schönbrunn ve Vídni nebo *Comrade Jew! The dream of a better world* v Jüdisches Museum ve Vídni. V roce 2017 navázalo ŽMP spolupráci s House of European History v Bruselu, do jehož stálé expozice o dějinách 20. století vypůjčilo dlouhodobě jeden exponát. Pokračovala také výpůjčka originálů dětských kreseb z Terezína pro United States Holocaust Memorial Museum ve Washingtonu stejně jako prezentace liturgických předmětů ze sbírek ŽMP ve stálých expozicích Memorial Scrolls Trust v Londýně nebo židovského muzea v Berlíně.

ŽMP poskytlo v roce 2017 celkem 105 povolení k užití materiálů ŽMP pro knižní, časopisecké, propagační a studijní účely stejně jako k fotografování a natáčení v objektech ŽMP.

Odbor knihovny spolupracoval na zápůjčkách pro výstavy v Paříži (*Golems. Contemporary avatars of a clay figure*) a v Olomouci (*Olomoucká synagoga 1897-1939*), vyřídil zápůjčky 2 knih na výstavu *Literature, sensorship and the war* (Stiftelsen Arkivet, Kristiansand – Norsko) a 2 tisků na výstavu *Otte Wallish: Zapomenutý pozdrav z Izraele* (Česká centra, Praha).

b) Neziskový sektor, informace a konzultace, média

Podstatná byla i spolupráce s institucemi a neziskovými organizacemi v oblasti vzdělávání a kultury, zmiňovaná samostatně na příslušném místě této zprávy.

Odborní pracovníci ŽMP dále osobně či písemně poskytovali informace a konzultace nezbytné pro činnost dalších institucí, odborníků různých oborů, obnovu památkových objektů a přípravu expozic na různých místech České republiky.

Ředitel muzea Leo Pavlát tak jako v minulých letech zpracovával odborná vyjádření pro učebnice, usilující o udělení doporučující doložky MŠMT, a v médiích (mimo jiné komentář pro ČT24 ke Dni památky obětí holocaustu 26. 1. 2017, úvahy o prezidentu Masarykovi ve vztahu k sionismu a o židovském protinacistickém odboji pro Český rozhlas ve dnech 9. 4. a 23. 4. 2017, rozhovor pro Týdeník Echo 5. 5. 2017 či interview pro ČT 24 dne 17. 12. 2017) i pro interní potřebu FŽO se vyjadřoval na téma judaismu, židovských dějin, antisemitismu a blízkovýchodního konfliktu. Byl též spoluautorem a pravidelným přispěvatelem týdenního rozhlasového pořadu Českého rozhlasu Šalom alejchem, jehož koncepci připravil.

c) Účast na dalších projektech

ŽMP se v roce 2017 podílelo na řadě akcí pořádaných jinými institucemi.

Již tradičně se muzeum zaměřilo na veřejnou připomínku šoa. Ke Dni památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti připravilo 26. 1. 2017 slavnostní koncert ve Španělské synagoze (viz kapitolu 11 b).

Ve dnech 3.–5. 2. 2017 se Židovské muzeum v Praze zapojilo do již 17. ročníku dobročinné akce *Ledová Praha*, která přihlášeným dětským kolektivům i rodinám s dětmi umožňuje bezplatně seznámit se se současností hlavního města Prahy, jejími pamětihodnostmi a zajímavostmi.

Dne 22. 2. 2017 uplynulo 150 let od narození Prof. MUDr. Alfreda Kohna, po 26 let přednosty Histologického ústavu lékařské fakulty Německé univerzity v Praze. ŽMP si spolu s Anatomickým ústavem 1. lékařské fakulty UK a Českou anatomickou společností připomnělo toto výročí přímo ve výroční den na půdě Anatomického ústavu při setkání s připomenutím životních osudů prof. Kohna a jeho vrstevníků.

Společnost Franze Kafky ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze uspořádala 22. 2. 2017 přednášku *Karel Poláček – známý a neznámý*, kterou o českém spisovateli židovského původu přednesl PhDr. Josef Krám u příležitosti 125. výročí Poláčkova narození.

V březnu 2017 uplynulo 73 let od vyvraždění vězňů terezínského rodinného tábora v plynových komorách tábora v Auschwitz-Birkenau. Židovské muzeum v Praze připravilo ve spolupráci s Terezínskou iniciativou k výročí této tragické události připomínkový program. V ranních hodinách 8. 3. 2017 proběhla v Památníku českých a moravských obětí šoa v Pinkasově synagoze tryzna. Po zbytek dne pak byla Pinkasova synagoga zdarma otevřena veřejnosti.

Židovské muzeum v Praze bylo i v roce 2017 partnerem tradičního veřejného setkání proti antisemitismu, které se koná při příležitosti Dne památky obětí holocaustu. Pochod dobré vůle centrem Prahy, který uspořádala Česká pobočka Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ), se uskutečnil v neděli 23. 4. 2017.

Den nato, 24. 4. 2017, se muzeum zapojilo do již 12. ročníku veřejného čtení jmen obětí holocaustu u příležitosti Jom ha-šoa – Dne vzpomínání na oběti holocaustu. Kontinuální čtení jmen připravené Institutem Terezínské iniciativy proběhlo v 13 městech České republiky. V Pinkasově synagoze proběhla téhož dne dopoledne vzpomínková pietní akce.

Židovské muzeum v Praze, Nakladatelství Lidové noviny a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR uspořádaly 10. 5. 2017 u příležitosti veletrhu Svět knihy debatu s Martinou Niedhammer a Ines Koeltzsch, autorkami nových knih o židovské Praze, které vyšly v edici Nakladatelství Lidové noviny *Židé-dějiny-paměť*.

Ve dnech 19.–28. 5. se Židovské muzeum v Praze zapojilo do festivalu MEETING BRNO, který se i ve svém druhém ročníku zaměřil na mapování a zpřítomnění historie Moravy a jejího největšího města. Muzeum poskytlo vizuální materiály ze svého archivu pro vytvoření židovské historické stezky městem coby aplikace pro mobilní přístroje. Uživatelé mohou díky ní procházet cestu značenou trojúhelníkovými nosiči zasazenými v ulicích a detaily si dohledávat na webových stránkách <http://stezkybrno.cz/zs/> ve třech jazykových mutacích.

ŽMP v květnu 2017 partnersky podpořilo uvedení celovečerního snímku *Z Paříže do Paříže* ve spolupráci s distribuční společností Cinemart. Muzeum před premiérou tohoto příběhu dvou židovských chlapců, kteří utíkají před nacisty z Paříže na jih Francie, uspořádalo pro své publikum soutěž o výtisky knižní předlohy a lístky na filmové představení.

V pozdních hodinách soboty 10. 6. 2017 se ŽMP již tradičně zapojilo do dalšího, již 14. ročníku projektu Pražská muzejní noc. Zástupům návštěvníků se v roce 2017 otevřely dveře Maiselovy synagogy s expozicí věnovanou dějinám Židů v českých zemích v 10. – 18. století, a Španělské synagogy, kde se mohli seznámit s osudy českých a moravských Židů v 19. a 20. století. Byla připravena i prohlídka pro neslyšící. Zájem veřejnosti o noční návštěvu muzea byl opět mimořádný. Mezi 22.30 a 01.00 hod expozicemi prošlo 3827 zájemců – o celých 40 % více než v předchozím roce.

Židovské muzeum v Praze je každoročně během Pražské muzejní noci jedním z nejnavštěvovanějších cílů

ŽMP se dále jako každý rok i v roce 2017 podílelo na programu Evropského dne židovské kultury (3. 9. 2017), jehož tématem byla *Diaspora*. Pro toto široké téma muzeum zvolilo projekci filmu dokumentaristů Petera a Susanne Scheinerových *Naivné sny* (2013), který zachycuje snahu o obnovu života židovské komunity v Komárně. Po projekci filmu, který představoval sondu do života jedné nepočetné komunity, proběhla za moderace publicisty Petra Broda diskuze s Peterem Scheinerem a slovenským sociologem Fedorem Gálem.

14

Údržba a rekonstrukce

Odbornou správu a údržbu ve všech objektech a prostorách, které muzeum užívá ke své činnosti, zajišťoval provozní odbor. Prováděné práce zahrnovaly úklid, údržbu, opravy a rekonstrukce stavebních a technologických částí staveb, zajištění potřebných servisních a revizních prací, údržbu a rozvoj integrovaného zabezpečovacího systému, péči o zeleň na Starém židovském hřbitově a před Maiselovou synagogou, provoz recepce v administrativní budově. Průběžně bylo také zabezpečováno plnění povinností v oblasti požární ochrany a bezpečnosti a ochrany zdraví pracujících a povinností v oblasti podnikové ekologie.

Aktivně probíhalo řízení podnájmů třetích subjektů, včetně uzavírání nových smluv a aktualizací a dodatků stávajících smluv. V souvislosti se zahájením prací na nové expozici Pinkasovy synagogy byl ukončen provoz tržiště na jejím prvním nádvoří, které bude po dokončení akce nově využíváno jako odpočinkové místo i venkovní výstavní prostor.

V průběhu roku probíhaly konzultace a nezbytná spolupráce se společností Dial Telecom při přípravě návrhu a projektu optického datového propojení objektů ŽMP. V listopadu byl získán na tuto akci územní souhlas.

Koncem prvního čtvrtletí byla ukončena spolupráce s firmou Trend-IT, která do té doby externě zajišťovala správu výpočetní techniky, a náplň její činnosti v rozšířeném rozsahu převzalo nově zřízené interní oddělení IT. V návaznosti na dříve učiněné kroky byla navržena nová IT architektura a připraveny podklady pro výběrové řízení dodavatele síťových prvků, serverů a datových úložišť a jejich konfigurace. S ohledem na budoucí využití v záložní lokalitě byly doplněny licence současných serverů a aktualizovány přístupové licence klientů. V sedmi případech byl nahrazen nevyhovující operační systém stolních počítačů a notebooků. Bylo pořízeno 7 stolních počítačů jako náhrada za vadné a nevyhovující dva notebooky. Počítače muzea byly podrobeny kontrole s důrazem na možnost centrální správy a vynucení bezpečnostních politik. Data ve stávajících úložištích byla konsolidována do nové logické struktury s jednotným přístupem a přehledným přidělováním přístupových práv.

Španělská synagoga

Společnost Gepard Living, jež měla zajistit výstavbu nového depozitáře textilní sbírky v Praze 5, sdělila, že nezískala potřebné souhlasy ke stavbě a od projektu odstoupila. Pro ŽMP, které nadále považuje přestěhování depozitáře z mimopražské lokality do hlavního města za potřebné, to znamená hledat nového partnera.

V rámci projektu Péče o stromy Starého židovského hřbitova byla provedena podzimní kontrola zdravotního stavu stromů, jeho aktualizace a návrh péstebních opatření. Na základě odborného posudku byly v jarních měsících provedeny revize bezpečnostních vazeb, redukční, výchovné, zdravotní a bezpečnostní řezy a s příslušným povolením pokáceny dva rizikové akáty.

Byly provedeny všechny předepsané revize a kontroly systémů technického zařízení budov, elektrických zařízení, výtahů a pojezdových plošin, zabezpečovacích a protipožárních systémů, včetně zajištění odstranění diagnostikovaných poruch a nedostatků.

Dle aktuální potřeby byly rovněž zajištěny všechny nezbytné opravy v objektech ve správě ŽMP.

V oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany probíhaly příslušné kontroly budov a revize zařízení požadované předpisy, proběhla školení požárních hlídek, nových pracovníků i pravidelné školení vedoucích zaměstnanců.

Lékaři pracovně lékařské péče provedli školení zaměstnanců v poskytování první pomoci a provedli kontrolu pracovišť a jejich provozu z hlediska hygieny a ochrany zdraví zaměstnanců a vydali kladné stanovisko. Hygienická stanice hlavního města Prahy provedla kontrolu stavu restaurátorských dílen a skladů a pracoviště ostražky v administrativní budově s pozitivním výsledkem této kontroly.

V roce 2017 došlo k několika drobným pracovním úrazům způsobeným nepozorností pracovníků, které si nevyžádaly lékařské ošetření ani pracovní neschopnost.

ŽMP v roce 2017 nadále věnovalo velkou pozornost zkvalitnění činnosti ostrahy. Projevilo se to pokračující stabilizací týmu, pozorností věnovanou jeho přípravě. Ta mimo jiné zahrnuje interní výcvikové semináře (mimo jiné detekce podezřelého chování, simulace mimořádných a krizových situací, prohlédávání prostor se zaměřením na nebezpečné předměty, rozbor uskutečněných teroristických útoků), semináře izraelského sebeobránného systému Krav-Maga i specializované odborné kurzy krizového řízení za účasti zahraničních odborníků. Proběhlo rovněž jedno praktické cvičení i za účasti řadových zaměstnanců muzea.

Při zajišťování objektů a bezpečnosti návštěvníků ŽMP na základě Memoranda o spolupráci při zajišťování bezpečnosti židovských institucí jakožto měkkých cílů z 5. 4. 2016 spolupracuje s dalšími židovskými subjekty a Policií ČR. Oddělení ostrahy svou činnost rovněž konzultuje se zahraničními bezpečnostními experty zejména v oblasti krizového plánování a řízení vnitřní komunikace.

16

Investice

Do investic muzea se v roce 2017 významně promítly především činnosti související s transformačními projekty pro Pinkasovu synagogu, Španělskou synagogu a dále úpravy v přednáškových sálech Oddělení pro vzdělávání a kulturu a v Galerii Roberta Guttmanna.

Společnost Aranea (nástupce společnosti Sieza) rekonstruovala bezpečnostní systém v administrativní budově.

Společnost SYB tamtéž instalovala klimatizační jednotky do serverovny a restaurátorské dílny textilu, ve kterých byly nevyhovující teplotní podmínky.

Po ukončení nájmu antikvariátu v přístavbě Smíchovské synagogy zde byly provedeny stavebně technické a restaurátorské úpravy a poté byl na místě od 1.12. zahájen podnájem s firmou Chanut s.r.o.

V listopadu 2017 byla provedena rekonstrukce prodejny a přilehlých prostor ve funkcionalistické přístavbě smíchovské synagogy na ulici Stroupežnického.

Židovské muzeum v Praze podalo v roce 2017 celkem 16 žádostí o grant či dotaci. Všechny 16 žádostí bylo vyřízeno kladně.

Dotační a grantová podpora ve prospěch ŽMP činila v roce 2017 celkem 3 251 289 Kč, a to i na delší časové období. Z roku 2016 byly do roku 2017 převedeny prostředky z nedokončených a nedočerpaných grantů a dotací ve výši 8 623 360 Kč. V roce 2017 bylo použito 5 514 540 Kč. Do roku 2018 a let následujících se převádějí nedočerpané prostředky ve výši 6 360 109 Kč.

V České republice činnost ŽMP v roce 2017 významně podpořily zejména následující instituce:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR: semináře pro učitele pod názvem Židé, dějiny a kultura
- Ministerstvo kultury ČR: Zpřístupnění ohrožených periodických dokumentů a poskytování knihovních služeb v knihovně muzea prostřednictvím digitální technologie (dotační program VISK 7), restaurátorský projekt ISO-D
- Státní fond kultury: restaurátorský projekt geniz a podpora výstavy *Labyrintem normalizace. Židovská obec jako zrcadlo většinové společnosti*
- Hlavní město Praha: projekt na podporu seminářů pro učně a učnice, projekt na podporu výstavy *Labyrintem normalizace. Židovská obec jako zrcadlo většinové společnosti*, projekt na podporu koncertů v Maiselově synagoze
- Nadační fond obětem holocaustu: restaurování náhrobků, nahrávání rozhovorů s pamětníky, nedělní dílny pro děti, projekt vzdělávání studentů, podpora vydání časopisu *Judaica Bohemiae*, podpora kulturních programů ŽMP, projekt revitalizace Pinkasovy synagogy
- Nadace Židovské obce v Praze: restaurování vzácných tisků /2x/
- Magistrát města Brna: podpora kulturních pořadů

Významnými zahraničními podporovateli projektů uskutečněných v roce 2017 byly tyto instituce:

- Rothschild Foundation: projekt Yerusha 2 a Yerusha 3, projekt Jewish Council Archives in Europe
- Claims Conference: projekt Hranice paměti, projekt Jewish Council Archives in Europe
- Zukunftsfond Austria: projekt BeGrenzte Flucht
- Evropská komise, Rámcový program 7, Horizont 2020: Evropská infrastruktura pro výzkum holocaustu (projekt EHRI 2).

Činnost muzea dále podpořili mnozí individuální dárci.

18

Informace o hospodaření

V roce 2017 ŽMP navštívilo o 57 053 (8,65 %) návštěvníků více než v roce předcházejícím, což se v meziročním srovnání odrazilo v nárůstu tržeb ze vstupného o 27 605 814 Kč (16,42 %). Celkové příjmy muzea ve stejném srovnání vzrostly o 23 885 088 Kč (12,50 %), a to zejména díky nárůstu tržeb ze vstupného. Mírně též narostly tržby z pronájmů, z prodeje zboží a ostatních služeb. Výrazně poklesly příjmy z grantů a dotací.

Náklady se oproti roku 2016 zvýšily o 4 877 858 Kč (3,09 %), a to zejména s ohledem na vyšší náklady v položkách Propagace, Vzdělávání pracovníků, Daň z příjmu a Ostatní náklady.

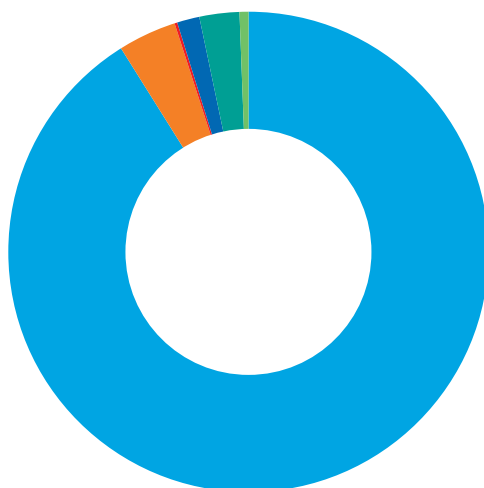
V porovnání příjmů a výdajů skončil rok 2017 pro ŽMP velmi příznivě. Po zpracování daňového přiznání byl hrubý zisk Židovského muzea v Praze vyčíslen na 64 405 741,97 Kč a po odpočtu daně ve výši 11 959 410 Kč činí čistý zisk 52 446 331,97 Kč. Z meziročního porovnání vyplývá, že v roce 2017 ŽMP dosáhlo oproti roku 2016 vyššího čistého zisku o 19 007 229,94 Kč.

Z celkových nákladů muzea tvořily 6,41 % náklady na vědu. Ty byly hrazeny ze 60,95 % z vlastních zdrojů a 39,05 % nákladů na vědu bylo hrazeno z darů a dotací. Dary a dotace na vědu muzeum obdrželo z několika zdrojů, a to ze státního rozpočtu a z rozpočtu obcí 9,06 %, z prostředků Evropské unie 38,82 % a ze soukromých prostředků a prostředků nadací 52,12 %.

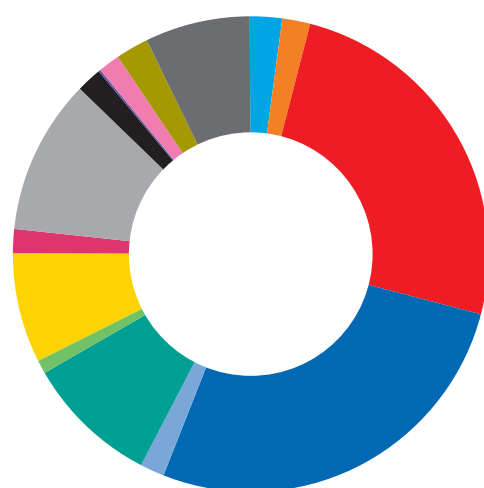
Příloha č. 1 – Plnění rozpočtu ŽMP v roce 2017 (v tis. Kč)

*Zdroje příjmů Židovského
muzea v Praze (2017)*

- 91,1 % Vstupné
- 3,8 % Nájem
- 0,5 % Prodej upomínkových předmětů
- 1,4 % Ostatní služby
- 2,8 % Dary a dotace
- 0,5 % Výnosy ostatní

*Výdaje Židovského
muzea v Praze (2017)*

- 2,4 % Energie, voda, plyn
- 1,9 % Opravy
- 24,9 % Nájem
- 26,6 % Mzdové náklady
- 1,8 % Ostatní osobní náklady
- 9,2 % Soc. a zdrav. pojištění
- 0,9 % Zákonné sociální náklady
- 0,1 % Poskytnuté dary
- 7,6 % Odpisy
- 1,6 % Pojistné
- 10,3 % Služby
- 1,7 % Ostatní náklady
- 0,2 % Nákup knih
- 0,1 % Nákup sbírkových předmětů
- 1,4 % Dokončené investice
- 2,2 % Materiál
- 7,3 % Daň z příjmu

Příloha č. 2 – Výkaz zisku a ztrát (v tis. Kč)

	k 31. 12. 2016	k 31. 12. 2017
VÝNOSY	190 968	214 854
Tržby za zboží a služby	13 783	12 040
Tržby ze vstupného	168 159	195 765
Dary a dotace	6 906	5 916
Zúčtování rezerv	0	0
Ostatní výnosy	2 120	1 133
PROVOZNÍ NÁKLADY	149 822	150 449
Náklady na uskutečněné tržby	70 413	68 999
Osobní náklady	62 283	63 312
Odpisy	12 805	12 493
Ostatní provozní náklady a rezervy	4 321	5 645
DAŇ Z PŘÍJMU	7 707	11 959
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	33 439	52 446

Příloha č. 3 – Rozvaha (v tis. Kč)

	k 31. 12. 2016	k 31. 12. 2017
STÁLÁ AKTIVA	129 678	124 944
Nehmotný investiční majetek	1 620	1 117
Hmotný investiční majetek	128 058	123 827
Finanční investice	0	0
OBĚŽNÁ AKTIVA	263 813	321 117
Zásoby	7 773	8 258
Pohledávky	15 744	12 535
Finanční majetek	237 771	297 803
OSTATNÍ AKTIVA	2 525	2 521
AKTIVA CELKEM	393 491	446 061
VLASTNÍ ZDROJE	369 061	416 216
Jmění celkem	335 622	363 770
Hospodářský výsledek běžného účetního období	33 439	52 446
CIZÍ ZDROJE	24 430	29 845
Krátkodobé závazky	15 514	22 882
Rezervy	0	0
OSTATNÍ PASIVA	8 916	6 963
PASIVA CELKEM	393 491	446 061

Příloha č. 4 – Struktura zaměstnanců ŽMP

ŽMP bylo v roce 2017 dle svého organizačního řádu rozděleno do 8 odborů. Ke konci roku 2017 mělo v průměru 138,9 zaměstnanců včetně pracovníků, jejichž mzda je plně nebo částečně hrazena z grantů, a pracovníků na mateřské nebo rodičovské dovolené. Ve fyzických osobách činil počet zaměstnanců 139, což představovalo přepočítaných 133 plných pracovních úvazků.

Ředitel muzea	1
Vědečtí a odborní muzejní pracovníci včetně restaurátorů	51
Pracovníci pro vzdělávací a kulturní činnost	8
Pracovníci pro zajištění provozu, oprav, rekonstrukcí a správy budov a hřbitovů	4
Pracovníci zajišťující publicitu a výstavy	4
Pracovníci Informačního a rezervačního centra	3
Pracovníci IT	2
Administrativní pracovníce	5
Ekonomičtí a provozní pracovníci včetně pokladních v expozicích	12
Ostraha objektů a kustodi	49

Průměrná mzda v Židovském muzeu v Praze v roce 2017 činila 24 887,- Kč.

Příloha č. 5 – Opravy a rekonstrukce objektů (v tis. Kč)

Objekt	1995–2017
Španělská synagoga	34 638
Administrativní budova Jáchymova	3 215
Maiselova synagoga	43 103
Pinkasova synagoga	15 688
Obřadní síň	3 248
Klausová synagoga	9 854
Depozitář textilu	4 472
Nové administrativní budovy	100 208
Oddělení pro vzdělávání a kulturu a Informační a rezervační centrum	18 575
Smíchovská synagoga	77 207
Synagoga Brandýs	855
Depozitář knih Spořilov	210
Židovský hřbitov Fibichova, Praha 3	11 980
Starý židovský hřbitov	13 168
Celkem	336 421

Židovské muzeum v Praze

U Staré školy 1, 3, 110 00 Praha 1

T: +420 222 749 211 (212) | F: +420 222 749 300

E: office@jewishmuseum.cz | W: www.jewishmuseum.cz